

Ενημερωτικό Δελτίο

για τις

ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τεύχος 85, Νοέμβριος 2012

ΚΩΔΙΚΟΣ: 6029

Αννα Βαλλιανάτου, «2013: Οι θεσμοί της Ε.Ε. και το γαλλογερμανικό ζευγάρι» 3

Επισκόπηση 4

Από τις Δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης 7

Φάκελος: 9

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου.
2. Ιανουάριος 2013: το δημοσιονομικό σύμφωνο και η Ιρλανδική Προεδρία.

Μέλη ΔΕΠ στον Ελληνικό Τύπο 20

Τεκμηρίωση 29

Εκδηλώσεις 31

Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής
Institute of European Integration and Policy

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΕΕΕΠ)
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα

Το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ) ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 βάσει του Προεδρικού Διατάγματος 278/2002 στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρόκειται για έναν ανεξάρτητο, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ερευνητικό και εκπαιδευτικό φορέα που λειτουργεί εντός Πανεπιστημίου διατηρώντας, ωστόσο, ευρεία διοικητική και οικονομική αυτονομία.

Το Εργαστήριο στοχεύει τόσο στην εξειδικευμένη μελέτη και διακλαδική προσέγγιση του φαινομένου της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης όσο και στην προώθηση του διαλόγου σε επιστημονική βάση. Έχει ως αποστολή τη συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των εξελίξεων στον Ευρωπαϊκό χώρο, τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό, τη συμμετοχή σε εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και επιμόρφωσης προσωπικού, την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας και τη διεξαγωγή βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας, την οργάνωση σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων, διαλέξεων, καθώς και την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Π.Κ. Ιωακειμίδης

Επιστημονικό Συμβούλιο: Π. Κ. Ιωακειμίδης, Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσινιζέλης, Κ. Υφαντής, Ι. Υφαντόπουλος, Π. Βαρβαρούσης, Σ. Βέρνυ, Ε. Δούση, Ν. Κουτσιαράς.

Με το Εργαστήριο συνεργάζονται επίσης μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων

Μηνιαία Έκδοση

Ιδιοκτήτης : Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα
Εκδότης (& Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου): Καθηγητής Π. Κ. Ιωακειμίδης,
Διευθυντής Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα.

Συντακτική ομάδα: Δρ. Άννα Βαλλιανάτου (& υπεύθυνη σύνταξης), Δρ. Μαρίνα Πετρέλλη
Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκε η κα Ειρήνη Γκαλαντζί και η κα Μαρίνα Ζάνη.

Για τυχόν παρατηρήσεις και σχόλια: 2103689535 & 2103688963.

Άννα Βαλλιανάτου, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών

«2013: Οι θεσμοί της Ε.Ε. και το γαλλογερμανικό ζευγάρι»

Ο Ιανουάριος του 2013 ξεκίνησε με την εφαρμογή της Συνθήκης για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (γνωστής και ως «δημοσιονομικό σύμφωνο»), μετά την επικύρωση από τα 12 κράτη που συμμετέχουν. Στόχος της Συνθήκης αυτής είναι η ενίσχυση της δημοσιονομικής πειθαρχίας στην ευρωζώνη μέσω του «κανόνα περί ισοσκελισμένου προϋπολογισμού» και του μηχανισμού αυτόματης διόρθωσης. Τον Ιανουάριο ξεκίνησε και μια ακόμη δεκαοχτάμηνη ομαδική προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε. στην οποία συμμετέχουν τρεις μικρές χώρες της Ε.Ε. (Ιρλανδία - Λιθουανία - Ελλάδα), συμπεριλαμβανομένης δηλαδή και της χώρας μας. Η Ιρλανδία είναι η πρώτη χώρα της Ε.Ε. εντεταγμένη σε πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής που αναλαμβάνει την Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε., με καλές όμως επιδόσεις καθώς η επιστροφή της στις αγορές αναμένεται να γίνει το επόμενο έτος. Κεντρικές προτεραιότητες της Ιρλανδικής Προεδρίας είναι η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και η αντιμετώπιση της κρίσης στην Ευρώπη, με τους περισσότερους επικεφαλής των πολιτικών ομάδων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να εκφράζουν την πεποίθηση ότι η πείρα του Δουβλίνου με την οικονομική κρίση θα είναι πολύτιμη για όλη την Ευρώπη. Η Ελλάδα θα είναι η δεύτερη χώρα εντεταγμένη σε πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής που θα ασκήσει την Προεδρία της Ε.Ε. το πρώτο εξάμηνο του 2014. Λόγω της ιδιαιτερότητας της κατάστασης, μεγάλο είναι το ενδιαφέρον για το πώς θα αντιμετωπίσουν τρεις τόσο «ευαίσθητες» χώρες τις προκλήσεις που τίθενται κατά τη διάρκεια της δεκαοχτάμηνης Προεδρίας του Συμβουλίου (βάσει και του χάρτη πορείας που αποφάσισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2012 για την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης) μέσα από το δίκτυ ασφαλείας που παρέχει ο νέος θεσμός του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Τον Ιανουάριο του 2013 έλαβε χώρα και η επέτειος των 50 ετών από την υπογραφή της Συνθήκης συμφιλίωσης της Γαλλίας με τη Γερμανία (22/1/1963) αλλά και η ομιλία του Βρετανού Πρωθυπουργού David Cameron (16/1/2013) για την επαναδιαπραγμάτευση της θέσης της Βρετανίας στην Ε.Ε. και την πραγματοποίηση δημοψηφίσματος. Το δημοψήφισμα στη Βρετανία δεν αναμένεται να πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της δεκαοχτάμηνης ομαδικής προεδρίας αλλά μετά τις εθνικές εκλογές του 2015. Όσον αφορά στο γαλλογερμανικό δίδυμο, πολλοί αρθρογράφοι υποστήριξαν ότι με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου χάθηκε η αρχική ισορροπία μεταξύ «μιας Γαλλίας ισχυρής στην εξωτερική πολιτική και μιας Γερμανίας που μπορεί να είναι πολιτικά νάνος, αλλά οικονομικά είναι γίγαντας». Όπως υποστηρίζει ο Daniel Gros σε πρόσφατο σχόλιο του στο CEPS, μπορεί το γαλλογερμανικό ζευγάρι να μην κυριαρχεί πλέον, όπως συνέβαινε στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα των έξι κρατών μελών, αλλά συνεχίζει να ασκεί έναν κεντρικό ρόλο. Όταν η Γαλλία και η Γερμανία διαφωνούν, μια ομάδα χωρών συντάσσεται με κάθε πλευρά (όπως συνέβη και στις συζητήσεις για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο τον Νοέμβριο του 2012). Τώρα η Γαλλία εκπροσωπεί τα συμφέροντα μιας ομάδας χωρών που ζητά περισσότερη αλληλεγγύη, ενώ η Γερμανία εκπροσωπεί, πέραν των δικών της συμφερόντων, και τα συμφέροντα των χωρών που ζητούν προσαρμογή. Σύμφωνα με τον Διευθυντή του CEPS, τώρα πια, προκειμένου να υπάρξει συμβιβασμός θα πρέπει και οι δύο πλευρές να δεχθούν να παραχωρήσουν ακόμη περισσότερη κυριαρχία στην Ευρώπη.

Κατά τη διάρκεια, λοιπόν, του δύσκολου 2013 για τη τελική διαχείριση της κρίσης στην ευρωζώνη, θα κριθούν τόσο οι ευρωπαϊκοί θεσμοί (όπως είναι η Προεδρία του Συμβουλίου και ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου) όσο και ο πραγματισμός και η θέληση της ηγεσίας των «Μεγάλων» της Ε.Ε. (Γαλλίας-Γερμανίας αλλά και Βρετανίας), απαραίτητα συστατικά της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

«ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟ ΚΟΣΣΟΒΟ»¹

Από τον Οκτώβριο του 2012 ο Πρωθυπουργός της Σερβίας Ivica Dačić διεξάγει διαπραγματεύσεις με τον ηγέτη του Κοσσυφοπεδίου Hashim Thaci υπό την αιγίδα της Ε.Ε. Η κυβέρνηση και ο Πρόεδρος της Σερβίας Tomislav Nikolić συμφώνησαν στις 9 Ιανουαρίου σε ένα κείμενο δύο εγγράφων (ένα σχέδιο ψηφίσματος και μια πλατφόρμα για το Κοσσυφοπέδιο). Σύμφωνα με το ψήφισμα οι θύλακες της Σερβίας, όπως είναι το βόρειο Κόσοβο, μπορούν να διαθέτουν τα δικά τους δικαστήρια και τις δικές τους αυτόνομες αστυνομικές δυνάμεις με καθεστώς παρόμοιο με αυτό της Καταλονίας. Αναφέρεται ότι το σχέδιο απορρίφθηκε από το Κόσοβο και την Ε.Ε., υπογραμμίζοντας ότι οι υπουργοί εξωτερικών της Ε.Ε. ζήτησαν μια ξεχωριστή διοίκηση για το Κόσοβο.

Επισημαίνεται ότι ο Nikolić Tomislav συμβουλευτήκε διεθνείς παράγοντες, κυρίως την Ε.Ε., καθώς και τους εταίρους του κυβερνητικού συνασπισμού και της αντιπολίτευσης και προχώρησε σε διάφορες διορθώσεις του κειμένου. Μια διάταξη για τη δυνατότητα αναστολής των λεγόμενων «τεχνικών» συνομιλιών μεταξύ Σερβίας και

Κοσσυφοπεδίου αφαιρέθηκε από την πλατφόρμα του σχεδίου, μαζί με μια προειδοποίηση ότι «τίποτα δεν θα συμφωνηθεί μέχρι να συμφωνηθούν όλα» ως προς τον πολιτικό διάλογο. Τα έγγραφα που εγκρίθηκαν αποτελούν ένα συμβιβασμό μεταξύ των θέσεων του Nikolić Tomislav και του Ivica Dačić. Ο Tomislav Nikolić ήταν σε θέση να κρατήσει την «σκληρή γραμμή» της θέσης του για το Κοσσυφοπέδιο, επειδή σε μεγάλο βαθμό, ως Πρόεδρος της Σερβίας δεν είναι υποχρεωμένος να συμμετάσχει άμεσα στις συνομιλίες. Ο Ivica Dačić, όμως, είναι άμεσα εμπλεκόμενος και δεν θέλει να θέσει σε κίνδυνο τη διαπραγματευτική θέση του με την Ε.Ε. - και, συνεπώς, την προσωπική του υστεροφημία- με τη λήψη άκαμπτων και μαξιμαλιστικών θέσεων.

Το σχέδιο ψηφίσματος, που συζητήθηκε στο Σερβικό κοινοβούλιο στις 12 Ιανουαρίου, περιλαμβάνει τις βασικές αρχές για πολιτικές συνομιλίες με εκπροσώπους του Κοσσυφοπεδίου. Σε συνέντευξη τύπου που παραχώρησε ο Ivica Dačić υπογράμμισε την «ευρωπαϊκή διάσταση» των συνομιλιών με το Κοσσυφοπέδιο: «Στόχος μας είναι να καθοριστεί μια ημερομηνία για την έναρξη των διαπραγματεύσεων (με την Ε.Ε.). Δεν μπορούμε να αγωνιστούμε αν είμαστε εκτός διαδικασίας, και η κοινή λογική μας λέει πως η Ε.Ε. είναι η σωστή επιλογή μας». Η πρόοδος στις συνομιλίες Σερβίας-Κοσσυφοπεδίου είναι προϋπόθεση για

οποιαδήποτε πρόοδο των σχέσεων της Σερβίας με την Ε.Ε. Ο πρωθυπουργός της Σερβίας δήλωσε ότι στο ψήφισμα, η Σερβία πρότεινε ένα τρόπο για να ξεπεραστεί η υπάρχουσα παράλυση των θεσμών του Κοσσυφοπεδίου. Η σερβική μειονότητα στο Βόρειο Κοσσυφοπέδιο θα έχει τα δικά της όργανα, και η εξουσία της Πρίστινα δεν επεκτείνεται σε Σερβο-πυκνοκατοικημένες περιοχές. «Χρειαζόμαστε θεσμούς που να αναγνωρίζονται τόσο από το Βελιγράδι όσο και την Πρίστινα και το έγγραφο αυτό δείχνει πόσο πιστεύουμε ότι αυτό το πρόβλημα μπορεί να επιλυθεί», ανέφερε ο Ivica Dačić σε συνέντευξη Τύπου (9/1/2013).

Το σχέδιο ψηφίσματος αναφέρει ότι η Σερβία είναι έτοιμη για επιπλέον παραχωρήσεις για τη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των Σέρβων και των Αλβανών του Κοσσυφοπεδίου, αλλά δεν υποχωρεί, όταν τίθενται σε κίνδυνο θέματα εθνικών συμφερόντων. Η πρώτη από τις πέντε βασικές αρχές του ψηφίσματος για τις πολιτικές διαπραγματεύσεις με την Πρίστινα είναι ότι η Σερβία «δεν έχει και δεν πρόκειται ποτέ να αναγνωρίσει» τη μονομερή κήρυξη ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου. Η δεύτερη είναι ότι οι διαπραγματεύσεις θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι όλες οι εθνικές κοινότητες του Κοσσυφοπεδίου «θα γίνουν ισχυρότερες, θα ευημερούν και θα ζουν με ειρήνη και ασφάλεια». Τρίτον, η σερβική κυβέρνηση έχει το δικαίωμα να συνεχίσει να εφαρμόζει τις συμφωνίες που έχουν ήδη γίνει με την Πρίστινα και οι εκπρόσωποι των Σέρβων υποχρεούνται να αναζητήσουν οποιαδήποτε «συνολική συμφωνία» στο μέλλον με την Πρίστινα, στο πλαίσιο του ψηφίσματος. Η τέταρτη αρχή είναι ότι οι συνομιλίες και οι συμφωνίες με την Πρίστινα θα πρέπει να συμβάλουν στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση της Σερβίας. Τέλος, θα πρέπει να γίνονται

διαβουλεύσεις με τους σέρβους εκπροσώπους του Κοσσυφοπεδίου πριν από τη σύναψη τυχόν συμφωνιών. «Στόχος μας είναι να οριστεί μια ημερομηνία για την έναρξη των διαπραγματεύσεων».

Στη Σύνοδο του Συμβουλίων Εξωτερικών υποθέσεων (17/1/2013) οι υπουργοί εξωτερικών δεν ασχολήθηκαν με το σχέδιο. Συμφωνήθηκε, όμως, οι δασμοί από τα σημεία ελέγχου μεταξύ του βόρειου Κοσόβου και της Σερβίας να εντάσσονται σε ένα ταμείο της Ε.Ε. και να διοχετεύονται πάλι στην περιοχή

Ο πρωθυπουργός της Σερβίας Ivica Dačić παραχώρησε συνέντευξη (18/1/2013) στον Euobserver μετά το πέρας των συνομιλιών των ηγετών της Σερβίας και του Κοσσυφοπεδίου, με μεσολαβητή την Ε.Ε. Ο Ivica Dačić διερωτήθηκε γιατί, ενώ υπάρχουν διάφορες αυτονομίες στο εσωτερικό της Σερβίας, αυτό δεν είναι αποδεκτό στην περίπτωση του Κοσσυφοπεδίου. Όπως επεσήμανε ο Ivica Dačić οι Σερβικοί θύλακες θα συζητηθούν στον επόμενο γύρο διαπραγματεύσεων τον Φεβρουάριο. Επισημάνθηκε ότι η Σερβία δεν έχει υποχωρήσει από τη θέση της για αυτονομία παρά τις αρνητικές αντιδράσεις που έχει συναντήσει. Αν και επεσήμανε ότι η ανεξαρτησία του Κοσόβου δεν είναι υπό συζήτηση, ο Ivica Dačić δήλωσε ότι είναι διατεθειμένος να προβεί σε συμβιβασμό υπέρ των καλών σχέσεων θέτοντας την ονομασία αυτών των Σερβικών κοινοτήτων στο Κόσοβο ως αντικείμενο συμφωνίας. Επισημαίνεται ότι μια συμφωνία για τους Σερβικούς θύλακες θα είναι καθοριστική για το αν οι χώρες της Ε.Ε. θα αποφασίσουν την έναρξη των διαπραγματεύσεων με τη Σερβία την άνοιξη. Τα έγγραφα που υιοθέτησε ο Ivica Dačić τον φέρνουν πιο κοντά σε ένα πιο αποδεκτό πλαίσιο για την Ε.Ε., και ενισχύουν τη θέση του ως συνομιλητή του Βελιγραδίου με τις Βρυξέλλες. Ο Tomislav Nikolić έχει επιδείξει μια «έντιμη στάση»

¹ Rettman A. , “Serbia defends plan for north Kosovo autonomy”, EUObserver, 21/1/2013 & EurActiv.gr 11/01/2013

που θα επιτρέψει την εξασφάλιση της συναίνεσης των Σέρβων στο Κοσσυφοπέδιο. Το σχέδιο ψηφίσματος έχει τη δυνατότητα να κερδίσει τη μέγιστη πολιτική στήριξη στο εθνικό κοινοβούλιο. Θα μπορούσε να κερδίσει μια νέα εγχώρια στήριξη ακόμα και στον κυβερνώντα συνασπισμό καθώς θέτει ως προτεραιότητα την προστασία και τη βελτίωση της ζωής των Σέρβων του Κοσσυφοπεδίου και όχι το έδαφός του, όπως ίσχυε προηγουμένως.

Από την άλλη πλευρά, όμως, όπως φαίνεται από τις δηλώσεις των δύο ηγετών Ivica Dačić και Hashim Thaci, οι δύο πλευρές αποκλίνουν. Σύμφωνα με δηλώσεις του Πρωθυπουργού της Σερβίας Ivica Dačić, η Σερβία είχε μείνει μόνη της να υποστηρίξει τα συμφέροντά της κατά τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας παρόλο που η διεθνής κοινότητα της είναι υπόχρεη. Υποστήριξε ότι η Σερβία δεν άξιζε αυτή τη συμπεριφορά και ότι η Ε.Ε. ξέχασε τι της είχε δώσει με την πάροδο της ιστορίας. Ξεκινώντας με τους Τούρκους πριν από 600 χρόνια η Σερβία υπερασπίστηκε την Ευρώπη από την τουρκική εισβολή σε όλη τη διαδρομή μέχρι τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο στον οποίο το ήμισυ του ανδρικού πληθυσμού σκοτώθηκε και το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο στο οποίο η Σερβία έχασε 1 εκατομμύριο πολίτες. Επιπλέον, υποστηρίζει ο Ivica Dačić, ο Σερβικός λαός είναι ο μεγάλος χαμένος από τη διάλυση της πρώην Γιουγκοσλαβίας.

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ Ε.Ε. ΤΟ 2013²

Μιλώντας κατά τη διάρκεια της τακτικής διαδικασίας ερωτήσεων στη Βουλή των Κοινοτήτων στις 16 Ιανουαρίου 2013 ο Βρετανός πρωθυπουργός David

Cameron δήλωσε ότι θα ζητήσει τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος για τις σχέσεις της ΕΕ, αλλά ότι το θέμα θα πρέπει να περιορισθεί στο αν οι Βρετανοί πολίτες υποστηρίζουν τα σχέδιά του για μια βρετανική εξαίρεση (opt-out) σε ορισμένους νόμους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. «Δεν είναι προς το εθνικό συμφέρον της Βρετανίας να υποστηρίξουμε τις αλλαγές που ... θα ενισχύσουν και θα ξεκαθαρίσουν τη σχέση μεταξύ της Βρετανίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και στη συνέχεια να ζητήσουμε από το βρετανικό λαό τη συγκατάθεσή του;» υποστήριξε.

Επιπλέον δήλωσε ότι δε θεωρεί σωστό για τη Βρετανία να διεξάγει σήμερα ένα δημοψήφισμα με το ερώτημα αν θέλει να είναι εντός ή εκτός Ε.Ε. γιατί θα έδινε στους Βρετανούς μια ψεύτικη επιλογή. Πρόσθεσε, όμως, ότι σε ολόκληρη την Ευρώπη οι χώρες εξετάζουν τις επικείμενες αλλαγές στη Συνθήκη και αναλογίζονται τι μπορούν να κάνουν για να μεγιστοποιήσουν το εθνικό συμφέρον τους. «Αυτό θα κάνουν οι Γερμανοί. Αυτό θα κάνουν οι Ισπανοί. Αυτό πρέπει να κάνουν και οι Βρετανοί».

Από την πλευρά του, το κεντροαριστερό Εργατικό κόμμα της αντιπολίτευσης με επικεφαλής τον Ed Miliband δήλωσε ότι κάθε σχέδιο για δημοψήφισμα ενέχει τον κίνδυνο να ανοίξει το κουτί της Πανδώρας. Ο Βρετανός πολιτικός διερωτήθηκε αν μπορεί ο David Cameron να δεσμευθεί ότι δε δίνει το πράσινο φως στους υπουργούς του Συντηρητικού κόμματος για μια εκστρατεία με διαφορετικές θέσεις - για παράδειγμα για το αν είναι υπέρ ή κατά του να είναι στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Άλλοι βουλευτές της αντιπολίτευσης εξέφρασαν επίσης ανησυχίες. «Τριάντα εννέα άνθρωποι ύποπτοι για σοβαρά αδικήματα σχετικά με την παιδεραστία που είχαν διαφύγει από τη χώρα επανήλθαν στο

πλαίσιο του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ... με πολλούς από τους υποστηρικτές του πρωθυπουργού να επιθυμούν να καταργήσουν το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης», δήλωσε ο Robert Ffello των Εργατικών ενώ ο Hugh Bayley

(επίσης του κόμματος των Εργατικών) υποστήριξε ότι «Εκατομμύρια γυναίκες από τη Βρετανία θα πληγούν από την πρόταση ... να εξαιρεθούν από την κοινοτική νομοθεσία για τις ίσες αμοιβές...»

ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Το φαινόμενο της φτώχειας στην Ε.Ε

Η Ευρωπαϊκή οικονομική κρίση φαίνεται ότι ωθεί ολοένα και περισσότερους ανθρώπους στα όρια της φτώχειας και της κοινωνικού αποκλεισμού. Έρευνα της Eurostat έδειξε ότι το 2011 το 24% των ευρωπαίων πολιτών δέχθηκε μείωση των αποδοχών του η οποία σε πολλές περιπτώσεις συνοδεύτηκε και με κακές συνθήκες διαβίωσης.

Στην κορυφή της κλίμακας βρίσκεται η Βουλγαρία που περίπου ο μισός πληθυσμός της ζει κάτω από το όριο της φτώχειας. Στη συνέχεια ακολουθεί η Ρουμανία και η Λετονία με ποσοστό 40% και η Ελλάδα με 31%. Εντυπωσιακό είναι ότι η Γερμανία κυμαίνεται στο 20%.

Ο Ευρωπαϊκός μέσος όρος δείχνει ότι ο ρυθμός της φτώχειας αυξάνεται περίπου κατά 1% κάθε χρόνο με αφετηρία το 2010 που ξεκίνησε το ευρωπαϊκό έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας

Στόχος των κρατών-μελών είναι να διατεθούν 26 εκατομμύρια ευρώ για την ανατροπή της κατάστασης αυτής. Από την μεριά της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεσμεύτηκε να διατεθούν 500 εκατομμύρια ευρώ για το 2013 μέσα στο πλαίσιο του προγράμματος για της πιο ευπαθείς ομάδες της Ευρώπης, με στόχο την βοήθεια 18 εκατομμυρίων ανθρώπων.

Σύνοψη των κυρίων αποτελεσμάτων της Κυπριακής Προεδρίας

Όπως επεσήμαινε ο Υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων κ. Μαυρογιάννης η Κυπριακή Προεδρία δεσμεύτηκε από την πρώτη μέρα να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να εργαστεί *Προς μια Καλύτερη Ευρώπη*, πιο κοντά στους πολίτες της με στόχο να προωθήσει την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση. Στο πλαίσιο αυτό τέθηκαν τέσσερις κυρίως προτεραιότητες: α) μια Ευρώπη, πιο αποτελεσματική και βιώσιμη, β) μια Ευρώπη με πιο αποδοτική οικονομία, βασισμένη στην ανάπτυξη, γ) μια Ευρώπη που θα είναι πιο κοντά στους πολίτες της, δ) Ευρώπη στον κόσμο και πιο κοντά στους γείτονες της. Λαμβάνοντας υπόψη την κοινωνικοοικονομική κατάσταση στην Ε.Ε., υπήρξε ευελιξία ως προς την αναπροσαρμογή των προτεραιοτήτων της Κυπριακής Προεδρίας, ανάλογα με τις τρέχουσες πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις. Εφαλτήριο για όλες τις ενέργειες ήταν οι βασικές αξίες και αρχές της Ε.Ε, με ιδιαίτερη έμφαση στην αλληλεγγύη.

Ορόσημο της Προεδρίας αποτελούν η ιστορική συμφωνία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επί του Ενιαίου Πακέτου Ευρεσιτεχνίας και η συμφωνία στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Ε.Ε επί του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού η οποία θα φέρει την ΕΕ ένα βήμα πιο κοντά στην τραπεζική ένωση, καθώς επίσης σημαντική ήταν η πρόοδος που επιτεύχθηκε σε σχέση με το Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου και τη Διακυβέρνηση Σένγκεν. Επίσης η προεδρία κατέβαλε έντονες προσπάθειες για να προχωρήσουν οι διαπραγματεύσεις για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο, οδηγώντας το θέμα σε ένα επίπεδο ωριμότητας και προετοιμάζοντας το έδαφος για τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού

² A. Rettman, "Cameron: referendum on EU opt-outs, not membership", 17/12/2013, Euobserver

Συμβουλίου και τους Αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων να βρεθούν πιο κοντά σε μια συμφωνία. Τέλος, σημαντική ήταν η προσπάθεια για την ολοκλήρωση του νομοθετικού έργου σημαντικών δράσεων για την Πράξη της Ενιαίας Αγοράς, όπως τα ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων και το ταμείο κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, οι διευρωπαϊκές ενεργειακές υποδομές και η Εναλλακτική και Ηλεκτρονική Επίλυση Καταναλωτικών Διαφορών.

Ο Προϋπολογισμός του 2013

Το ΕΚ ενέκρινε το Δεκέμβριο τον προϋπολογισμό της ΕΕ για το 2013 και το συμπληρωματικό προϋπολογισμό 6 δισεκατομμυρίων ευρώ που κατέστη αναγκαίος λόγω της ανεπάρκειας των πόρων που είχαν διατεθεί για το 2012. Η έγκριση των προϋπολογισμών ήρθε μετά την ικανοποίηση, από τις κυβερνήσεις, του αιτήματος των ευρωβουλευτών να συνυπογραφεί δέσμευση πως θα καλυφθεί επαρκώς τυχόν έλλειμμα του 2013. Προτεραιότητες για το 2013 είναι, όπως πάντα, η ανάπτυξη και η απασχόληση, ενώ υπάρχει σαφής στρατηγική για την αποφυγή ελλειμμάτων στο μέλλον. Ο προϋπολογισμός της Ένωσης επωφελή κυρίως τη Στήριξη για τη γεωργία και τις φτωχότερες περιφέρειες της Ένωσης, υποδομές για τις μεταφορές, κονδύλια για την έρευνα: ο προϋπολογισμός της Ένωσης είναι σχεδόν εξ' ολοκλήρου αφιερωμένος στις επενδύσεις. Για το 2012 και με βάση τα όσα συμφωνήθηκαν όταν συντάχθηκε το πρόγραμμα της χρονιάς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε οι δαπάνες να φθάσουν τα 132,7 δισεκατομμύρια και το ΕΚ να ανέλθουν σε 133,1 δισ. τα κράτη μέλη στο Συμβούλιο επέβαλλαν περιορισμό στα 129,1. Ωστόσο δεν περιόρισαν αντιστοίχως τα έργα και προγράμματα που ήθελαν να χρηματοδοτήσει ο προϋπολογισμός και προέκυψε έλλειμμα καθώς όπως ήταν αναμενόμενο οι χρηματοδοτικές ανάγκες αποδείχθηκαν πολύ υψηλότερες. Η τελική δαπάνη που καλύφθηκε με το συμβιβασμό του Δεκεμβρίου του 2012, έφθασε τα 135,8 δισεκατομμύρια ευρώ. Με αύξηση μόλις 40,4% από το 1999 μέχρι το 2011 παρά το πέρασμα μίας και πλέον δεκαετίας και την ένταξη 12 νέων μελών, ο προϋπολογισμός της ΕΕ εμφανίζει μία από τις μικρότερες αυξήσεις στην ΕΕ.

Κλιματική Αλλαγή

Πρόσφατη έκθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφέρει ότι επίτευξη συμφωνίας 200 κρατών για τον περιορισμό της αύξησης εκπομπών αερίων για το 2020 θα αποβεί αρκετά δαπανηρή. Άμεσα μέτρα για τη μείωση των εκπομπών θα επιτρέψουν την πιθανότητα διατήρησης της υπερθέρμανσης του πλανήτη μέσα στο συμφωνημένο όριο του ΟΗΕ των 2° βαθμών Κελσίου, κάτι που εκτιμάται ότι θα αποτρέψει περισσότερες πλημμύρες, καύσωνες, ξηρασίες και άνοδο της στάθμης της θάλασσας.

Οι κυβερνήσεις συμφώνησαν στο όριο το 2010, θεωρώντας το ως όριο για την αποφυγή επικίνδυνων κλιματικών αλλαγών. Οι θερμοκρασίες όμως έχουν ήδη αυξηθεί κατά 0,8° βαθμούς Κελσίου εξαιτίας της ευρείας χρήσης των ορυκτών καυσίμων που ξεκίνησε πριν από 200 χρόνια. Η έκθεση τονίζει επίσης ότι οι πράσινες πολιτικές, η χρήση των δημόσιων συγκοινωνιών και η μόνωση κτιρίων, θα αυξήσει τις πιθανότητες επίτευξης του στόχου αυτού. Τέλος, η έκθεση αναφέρει ότι η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής θα είναι πιο εύκολη με ορισμένες νέες τεχνολογίες, όπως η δέσμευση και η ταφή των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα από τις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής και εργοστάσια.

ΦΑΚΕΛΟΣ:

- 1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου.**
- 2. Ιανουάριος 2013: το δημοσιονομικό σύμφωνο και η Ιρλανδική Προεδρία.**

1. ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ³

«Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε επί ενός χάρτη πορείας για την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, που θα βασίζεται σε βαθύτερη ενοποίηση και ενισχυμένη αλληλεγγύη. Η διαδικασία αυτή θα ξεκινήσει με την ολοκλήρωση, την ενίσχυση και την υλοποίηση της νέας, ενισχυμένης οικονομικής διακυβέρνησης, καθώς και με τη σύσταση του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού και τη θέσπιση των νέων κανόνων για την ανάκαμψη και την εξυγίανση και για τις εγγυήσεις των καταθέσεων. Αυτό θα ολοκληρωθεί, με τη θέσπιση ενός ενιαίου μηχανισμού εξυγίανσης. Ορισμένα άλλα σημαντικά ζητήματα θα εξεταστούν περαιτέρω κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου του 2013, όσον αφορά τον συντονισμό των εθνικών μεταρρυθμίσεων, την κοινωνική διάσταση της ΟΝΕ, τη δυνατότητα και τις διαδικασίες εφαρμογής αμοιβαίως συμφωνηθεισών συμβάσεων για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη, και τους μηχανισμούς και τα μέτρα αλληλεγγύης για την προώθηση της εμβάθυνσης της Ενιαίας Αγοράς και την προστασία της ακεραιότητάς της. Καθ' όλη αυτή τη διαδικασία θα διασφαλίζεται η δημοκρατική νομιμότητα και λογοδοσία.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ξεκίνησε τις εργασίες για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2013 με βάση την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης που υπέβαλε η Επιτροπή. Αποφάσισε να ξεκινήσουν οι εργασίες για την περαιτέρω ανάπτυξη της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας της ΕΕ και θα επανέλθει στο ζήτημα τον Δεκέμβριο του 2013»

Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) βρίσκεται καθοδόν να γίνει κατά τους προσεχείς μήνες και χρόνια πιο ανθεκτική, καθώς στηρίζεται σε μεγαλύτερη ενοποίηση και ενισχυμένη αλληλεγγύη στην ευρωζώνη. Στις 14 Δεκεμβρίου 2012, οι ηγέτες της Ε.Ε. συμφώνησαν σε διαδικασία η οποία θα εμβαθύνει την ολοκλήρωση του χρηματοπιστωτικού πλαισίου και θα ενισχύσει την οικονομική διακυβέρνηση για την ολοκλήρωση της ΟΝΕ.

Ο χάρτης πορείας που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ακολουθεί την έκθεση «Προς μία ουσιαστική Οικονομική και Νομισματική Ένωση» (την οποία εκπόνησε ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rompuy σε συνεργασία με τους Προέδρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Ευρωομάδας. Αντανακλά επίσης το χωριστό Σχέδιο στρατηγικής για μια βαθιά και ουσιαστική ΟΝΕ που υπέβαλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο χάρτης πορείας τονίζει ότι είναι ανάγκη να βασιστούμε στο υπάρχον θεσμικό και νομικό πλαίσιο. Υπογραμμίζει ομοίως την ανάγκη να γίνει σεβαστή η ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς χάρη στη δημιουργία ενός υγιούς πλαισίου για την ευρωζώνη που να είναι δίκαιο, διαφανές και ανοικτό σε όλες τις άλλες χώρες της Ε.Ε.

³ <http://www.european-council.europa.eu/home-page/highlights/the-european-council-agrees-on-a-roadmap-for-the-completion-of-economic-and-monetary-union?lang=el> & http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/ocs/pressdata/el/ec/134365.pdf

1. Τραπεζική ένωση

Ενιαίος εποπτικός φορέας

Το πρώτο σημαντικό βήμα στη δημιουργία μιας τραπεζικής ένωσης είναι η σύσταση Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (ΕΕΜ), ο οποίος καλύπτει όλες τις τράπεζες της ευρωζώνης και είναι ανοικτός σε όλα τα κράτη μέλη. Η συμφωνία που επιτεύχθηκε από τους υπουργούς στις 13 Δεκεμβρίου επιτρέπει στην Προεδρία του Συμβουλίου να διαπραγματευθεί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προκειμένου να επιτευχθεί ταχέως τελική συμφωνία έτσι ώστε ο ΕΕΜ να μπορεί να εφαρμοστεί το συντομότερο δυνατό. Ο ΕΕΜ θα αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές αρμόδιες αρχές. Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών θα διατηρήσει το ρόλο της στην ανάπτυξη προτύπων και τη διασφάλιση συνεκτικότητας.

Μόλις ο ΕΕΜ τεθεί σε λειτουργία, ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ΕΜΣ) θα μπορεί να προχωρεί σε άμεση ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Το συντομότερο δυνατό κατά το πρώτο εξάμηνο του 2013 πρέπει να συμφωνηθεί επιχειρησιακό πλαίσιο που να στηρίζει αυτή τη δυνατότητα, περιλαμβανομένου του ορισμού των κληροδοτημένων στοιχείων ενεργητικού. Ο ΕΕΜ θα αρχίσει την εποπτεία το Μάρτιο 2014 ή 12 μήνες μετά την έναρξη ισχύος της νομοθεσίας, ανάλογα με το ποια ημερομηνία είναι μεταγενέστερη.

Κεφαλαιακές απαιτήσεις για τις τράπεζες

Στην τελική φάση διαπραγματεύσεων βρίσκονται νέοι κανόνες για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για τις τράπεζες (CRR/CRD IV) ώστε ο χρηματοπιστωτικός τομέας να είναι καλύτερα εξοπλισμένος για τη διαχείριση των κινδύνων και την απορρόφηση κραδασμών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τους θεωρεί «ύψιστης προτεραιότητας» και ζητεί την ταχεία θέσπισή τους.

Εξυγίανση τραπεζών και συστήματα εγγύησης των καταθέσεων

Νομοθετικές προτάσεις για περισσότερο εναρμονισμένα εθνικά πλαίσια εξυγίανσης των τραπεζών και εγγύησης των καταθέσεων θα πρέπει να συμφωνηθούν πριν από τον Ιούνιο 2013, σύμφωνα με το χάρτη πορείας.

Ένας ενιαίος μηχανισμός εξυγίανσης

Η Επιτροπή θα προτείνει κατά τη διάρκεια του 2013 έναν ενιαίο μηχανισμό εξυγίανσης για τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στον ΕΕΜ. Ο μηχανισμός αυτός, ο οποίος περιλαμβάνει κατάλληλο και αποτελεσματικό σύστημα προστασίας, θα διαφυλάσσει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα σε περιπτώσεις τραπεζικών κρίσεων, αλλά θα προστατεύει παράλληλα τους φορολογουμένους αφού θα βασίζεται σε συμβολές του ίδιου του χρηματοπιστωτικού τομέα. Στόχος είναι να επιτευχθεί συμφωνία ως προς τον εν λόγω μηχανισμό έως το καλοκαίρι 2014.

2. Δημοσιονομική βιωσιμότητα και ενισχυμένος συντονισμός της οικονομικής πολιτικής

Άμεση προτεραιότητα στον τομέα αυτό είναι η συμπλήρωση και η εφαρμογή νομοθεσίας καίριας σημασίας για ισχυρότερη οικονομική διακυβέρνηση. Οι ηγέτες ζήτησαν την ταχεία έγκριση του «δίπτυχου» ώστε να ενισχυθεί η δημοσιονομική εποπτεία στην ευρωζώνη. Αυτό θα συμπληρώσει το «εξάπτυχο» για τη δημοσιονομική και μακροοικονομική εποπτεία στην Ε.Ε., το οποίο περιέχει ορισμένους ειδικούς κανόνες για τα μέλη της ευρωζώνης και αποφασίστηκε το Νοέμβριο 2011. Το τρίτο κύριο στοιχείο είναι η

Συνθήκη για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση (ΣΣΣΔ, Δημοσιονομικό Σύμφωνο), η οποία αναμένεται να αρχίσει να ισχύει στις αρχές του 2013.

3. Ζητήματα οικονομικής πολιτικής προς εξέταση έως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 2013

Ορισμένα άλλα σημαντικά ζητήματα σχετικά με τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής της ευρωζώνης χρήζουν περαιτέρω εξέτασης. Ο Πρόεδρος Van Rompuy, σε στενή συνεργασία με τον Πρόεδρο της Επιτροπής, θα υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 2013 χάρτη πορείας για τα ακόλουθα θέματα:

- μεγαλύτερο εκ των προτέρων συντονισμό των μειζόνων μεταρρυθμίσεων οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών (βλ. άρθρο 11 ΣΣΣΔ). Η Επιτροπή θα προτείνει σχετικό πλαίσιο στη συνάρτηση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.
- Την κοινωνική διάσταση της ΟΝΕ.
- Τη δυνατότητα «εφαρμογής των αμοιβαίως συμφωνηθεισών συμβάσεων για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη». Οι συμβάσεις αυτές θα είναι υποχρεωτικές για τα κράτη μέλη της ευρωζώνης και εθελοντικές για τα υπόλοιπα.
- Μηχανισμούς αλληλεγγύης για να υποστηριχθούν οι εν λόγω συμβάσεις.

4. Δημοκρατική νομιμότητα

Σε ολόκληρη τη διαδικασία, θεμελιώδης αρχή είναι «η διασφάλιση της δημοκρατικής νομιμότητας και λογοδοσίας στο επίπεδο όπου λαμβάνονται και υλοποιούνται οι αποφάσεις». Αυτό θα μπορούσε για παράδειγμα να γίνει με την εισαγωγή «νέων μηχανισμών που αυξάνουν τον βαθμό συνεργασίας ανάμεσα στα εθνικά κοινοβούλια και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο» (βλ. άρθρο 13 της ΣΣΣΔ και πρωτόκολλο αριθ. 1 των Συνθηκών).

2. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2013: ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΚΑΙ Η ΙΡΛΑΝΔΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ.

Το «δημοσιονομικό σύμφωνο» τίθεται σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2013⁴

Η Συνθήκη για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (γνωστή και ως το «δημοσιονομικό σύμφωνο») τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2013, μετά την επικύρωσή της από τη Φινλανδία. Η Συνθήκη αποσκοπεί στην ενίσχυση της δημοσιονομικής πειθαρχίας στη ζώνη του ευρώ μέσω του «κανόνα περί ισοσκελισμένου προϋπολογισμού» και του μηχανισμού αυτόματης διόρθωσης. Προκειμένου να τεθεί σε ισχύ, προϋπόθεση ήταν η συνθήκη να επικυρωθεί από 12 κράτη μέλη που συμμετέχουν στη ζώνη του ευρώ. Η προϋπόθεση αυτή πληρώθηκε όταν η Φινλανδία, το δωδέκατο κράτος μέλος που συμμετέχει στη ζώνη του ευρώ και επικύρωσε τη συνθήκη, κατέθεσε το κυρωτικό έγγραφο στις 21 Δεκεμβρίου 2012.

Η συνθήκη είναι νομικά δεσμευτική ως διεθνής συμφωνία και ανοικτή για τις χώρες της ΕΕ που δεν την υπέγραψαν εξ αρχής. Η συνθήκη εκπονήθηκε όταν αποφάσισαν οι ηγέτες της ζώνης του ευρώ τον Δεκέμβριο του 2011 ότι απαιτούνται ισχυρότερα μέτρα προκειμένου να ενισχυθεί η σταθερότητα στη ζώνη του ευρώ. Στις 2 Μαρτίου 2012 υπέγραψαν τη

⁴ <http://www.european-council.europa.eu/home-page/highlights/fiscal-compact-enters-into-force-on-1-january-2013?lang=el>

Συνθήκη 25 κράτη της ΕΕ. Στόχος είναι να ενσωματωθεί το συντομότερο δυνατόν στις υφιστάμενες συνθήκες της ΕΕ. Οι απαραίτητες προς αυτό ενέργειες θα πρέπει να αναληφθούν εντός των επομένων πέντε ετών.

Περιορισμός των ελλειμμάτων - ο κανόνας του ισοσκελισμένου προϋπολογισμού

Κατά τη νέα συνθήκη, οι εθνικοί προϋπολογισμοί των κρατών μελών που την έχουν επικυρώσει πρέπει να είναι ισοσκελισμένοι ή να παρουσιάζουν πλεόνασμα. Ο στόχος αυτός θα θεωρείται ότι έχει επιτευχθεί όταν το ετήσιο διαρθρωτικό δημόσιο έλλειμμα τους δεν υπερβαίνει το 0,5% του ονομαστικού τους ΑΕγχΠ. Επιπροσθέτως, το έλλειμμα πρέπει να ευθυγραμμίζεται και με το καθορισμένο για τη συγκεκριμένη χώρα όριο για την επίτευξη μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας. Το όριο αυτό καθορίζεται από το προληπτικό σκέλος του Συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης. Η πορεία προσαρμογής προς τον στόχο αυτόν αξιολογείται ετησίως στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού εξαμήνου. Προσωρινές αποκλίσεις από τον «κανόνα του ισοσκελισμένου προϋπολογισμού» επιτρέπονται μόνον σε εξαιρετικές οικονομικές περιστάσεις, για παράδειγμα όταν παρουσιάζονται σοβαρές κάμψεις της οικονομίας. Εάν το δημόσιο χρέος είναι σημαντικά χαμηλότερο από το ποσοστό αναφοράς των 60% του ΑΕγχΠ, το όριο ελλείμματος μπορεί να καθορίζεται σε 1% του ΑΕγχΠ.

Μηχανισμός αυτόματης διόρθωσης

Σε περίπτωση που ένα κράτος αποκλίνει από τον κανόνα ισοσκελισμένου προϋπολογισμού, κινείται μηχανισμός αυτόματης διόρθωσης. Το κράτος μέλος οφείλει να εξαλείψει τις αποκλίσεις εντός συγκεκριμένης περιόδου. Ο μηχανισμός αυτός εφαρμόζεται με πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων των εθνικών Κοινοβουλίων. Τα κράτη μέλη οφείλουν να ενσωματώσουν την απαίτηση για δημοσιονομική πειθαρχία και τον μηχανισμό αυτόματης διόρθωσης στην εθνική τους νομοθεσία, κατά προτίμηση σε συνταγματικό επίπεδο. Αυτό πρέπει να γίνει εντός ενός έτους (για παράδειγμα μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2014) το αργότερο από τη θέση της συνθήκης σε ισχύ.

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο

Σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος δεν μεταφέρει εμπρόθεσμα στην εθνική του νομοθεσία τον «κανόνα περί ισοσκελισμένου προϋπολογισμού» και το μηχανισμό διόρθωσης, το Δικαστήριο της ΕΕ έχει τη δικαιοδοσία να λάβει απόφαση επί του θέματος. Η απόφαση του Δικαστηρίου είναι δεσμευτική και, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς αυτή, μπορεί να συνοδεύεται από ποινή που να ανέρχεται μέχρι το 0,1% του ΑΕγχΠ. Το ποσό αυτό καταβάλλεται στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας εάν το νόμισμα της χώρας είναι το ευρώ. Σε διαφορετική περίπτωση, καταβάλλεται στον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ.

Τροποποίηση της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος

Η λήψη αποφάσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος γίνεται αυτόματη. Συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στη ζώνη του ευρώ συμφωνούν να υποστηρίζουν τις συστάσεις της Επιτροπής και τις προτάσεις για πράξεις του Συμβουλίου, εκτός εάν ειδική πλειοψηφία τους είναι αντίθετη.

Επιπροσθέτως, τα κράτη μέλη που αποτελούν αντικείμενο διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος καταρτίζουν «πρόγραμμα δημοσιονομικής και οικονομικής εταιρικής σχέσης».

Το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει λεπτομερή περιγραφή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που οφείλει να εφαρμόσει το κράτος μέλος προκειμένου να διασφαλίσει αποτελεσματική και διαρκή διόρθωση του ελλείμματός του.

Τα προγράμματα αυτά υποβάλλονται προς έγκριση στο Συμβούλιο και την Επιτροπή. Η εφαρμογή τους παρακολουθείται σύμφωνα με τους κανόνες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Περαιτέρω συντονισμός

Τα κράτη μέλη που είναι μέρη της συνθήκης υποβάλλουν τα σχέδιά τους σχετικά με την έκδοση τίτλων δημοσίου χρέους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο. Επιπροσθέτως, συζητούν και, εφόσον είναι απαραίτητο, συντονίζονται εκ των προτέρων μεταξύ τους και με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ όσον αφορά τις βασικές οικονομικές μεταρρυθμίσεις που προτίθενται να πραγματοποιήσουν.

Διακυβέρνηση στη ζώνη του ευρώ

Οι αρχηγοί κρατών ή κυβέρνησης των κρατών μελών που συμμετέχουν στη ζώνη του ευρώ συνέρχονται τουλάχιστον δις ετησίως σε «συνόδους κορυφής για το ευρώ», μαζί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Εκλέγουν τον πρόεδρο της συνόδου κορυφής για το ευρώ με απλή πλειοψηφία. Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συμμετέχει στις συνόδους κορυφής για το ευρώ. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μπορεί να κληθεί να παρέμβει.

Εφόσον είναι απαραίτητο και τουλάχιστον άπαξ του έτους, οι ηγέτες των κρατών μελών που δεν συμμετέχουν στη ζώνη του ευρώ και έχουν επικυρώσει τη συνθήκη συμμετέχουν επίσης στις εν λόγω συνόδους κορυφής.

Συνεργασία μεταξύ των κοινοβουλίων

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια των συμμετεχόντων κρατών μελών συνεργάζονται όσον αφορά τα θέματα σχετικά με τις δημοσιονομικές πολιτικές και τα λοιπά θέματα που καλύπτονται από τη συνθήκη.

Προς τον σκοπό αυτόν, συγκροτούν φορέα αποτελούμενο από εκπροσώπους των αρμοδίων επιτροπών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια. Ο φορέας αυτός αποφασίζει αυτόνομα σχετικά με την οργάνωσή του.

Η Νέα Ομαδική Προεδρία⁵

Η Ιρλανδική Προεδρία αποτελεί την πρώτη χώρα που ασκεί την προεδρία από το «Τρίο» Ιρλανδία – Λιθουανία – Ελλάδα.

Τομείς στρατηγικής σημασίας της ομαδικής Προεδρίας

Οι κύριοι στόχοι του Προγράμματος της νέας ομαδικής Προεδρίας Ιρλανδίας-Λιθουανίας-Ελλάδας είναι η τόνωση της ανάπτυξης, η δημιουργία θέσεων εργασίας και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ε.Ε. Το πρόγραμμα της «Τρίο Προεδρίας» παρουσιάστηκε στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων στις 11 Δεκεμβρίου 2012 και περιελάμβανε τους εξής στόχους:

- Ενίσχυση της ΟΝΕ μέσω της εφαρμογής των μηχανισμών οικονομικής διακυβέρνησης και του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

⁵ <http://www.eu2013.ie/ireland-and-the-presidency/about-the-presidency/trioprogrammeirelandlithuaniaandgreece/>

- Πρόοδος εργασιών για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας της Ε.Ε., ιδίως όσον αφορά στην Ένωση Τραπεζών.
- Ολοκλήρωση των εργασιών για το επταετές Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ) της Ε.Ε. για την περίοδο 2014-2020.
- Εφαρμογή των δεσμεύσεων για το Σύμφωνο για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση.
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της Ε.Ε., με έμφαση στην ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- Ανάπτυξη της ψηφιακής ενιαίας αγοράς και του νέου ψηφιακού θεματολογίου.
- Προώθηση της ατζέντας της εμπορικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την προώθηση του ελεύθερου, δίκαιου και ανοικτού εμπορίου, ιδιαίτερα μεταξύ Ε.Ε.-ΗΠΑ.
- Διασφάλιση της δυναμικής της διεύρυνσης.
- Συμβολή στην ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς με την ολοκλήρωση των υπόλοιπων προτάσεων της πρώτης Πράξης για την Ενιαία αγορά εργασίας και την προώθησή τους στο πλαίσιο SMA II.
- Διατήρηση του ηγετικού ρόλου της Ένωσης σε αναπτυξιακά και ανθρωπιστικά ζητήματα.

«Οι προτεραιότητες της Ιρλανδικής Προεδρίας»⁶

Σε ανακοίνωση της η Ιρλανδική Προεδρία τόνισε ότι προτεραιότητες της θα είναι η προώθηση της Τραπεζικής Ένωσης, καθώς και η προώθηση συμφωνίας για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020 όπως και η καταπολέμηση της ανεργίας, κυρίως των νέων. Χαρακτηριστική είναι η δήλωση του αναπληρωτή πρωθυπουργού Eamon Gilmore ότι η χώρα του θα λάβει ένα «ποτήρι μισογεμάτο και όχι μισοάδειο» και αυτή θα είναι η προσέγγιση για την προεδρία, η οποία συμπίπτει με την 40η επέτειο της προσχώρησης της Ιρλανδίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το 2013 θα εγκαινιάσει «μια νέα φάση στην πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς την ανάκαμψη». Παρουσιάζοντας τις προτεραιότητες της Προεδρίας, ο Eamon Gilmore και η κ. Lucinda Creighton, υφυπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και μέλος της Κάτω Βουλής της Ιρλανδίας, δήλωσαν στους εκπροσώπους των μέσων ενημέρωσης ότι «στόχος της Ιρλανδικής Προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ είναι η εξασφάλιση σταθερότητας και η ενίσχυση της απασχόλησης και της ανάπτυξης μέσω αυτής».

Οι προτεραιότητες της Ιρλανδικής Προεδρίας καθορίστηκαν με βάση το τρέχον πρόγραμμα νομοθετικών εργασιών και πρωτοβουλιών της ΕΕ και περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- επιδίωξη μακροχρόνιας σταθερότητας, με αφετηρία την αναμόρφωση της οικονομικής διακυβέρνησης στην Ευρώπη,
- εστίαση στην ανεργία των νέων,
- θέσπιση νομοθεσίας για την προαγωγή της ψηφιακής οικονομίας και λήψη μέτρων υπέρ των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων,
- έμφαση στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι φυσικοί πόροι, τόσο οι χερσαίοι όσο και οι θαλάσσιοι,
- προώθηση εμπορικών συμφωνιών και συνέχιση της εφαρμογής του προγράμματος για τη διεύρυνση.

Η Ιρλανδία σκοπεύει να λειτουργήσει ως αμερόληπτος διαμεσολαβητής κατά τη διεξαγωγή των εργασιών της Προεδρίας, έχοντας ως εταίρους της τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα.

⁶ <http://www.consilium.europa.eu/homepage/highlights/irish-presidency-priorities?lang=el>

Το 2013 συμπληρώνονται 40 έτη από την ένταξη της Ιρλανδίας στην ΕΕ, διάστημα κατά το οποίο έχει ασκήσει την εναλλασσόμενη Προεδρία άλλες έξι φορές. Το πλήρες πρόγραμμα της έβδομης αυτής Ιρλανδικής Προεδρίας θα δημοσιευτεί στις αρχές Ιανουαρίου.

Πιο αναλυτικά, οι κύριες προτεραιότητες του προγράμματος της Ιρλανδικής Προεδρίας μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

1. Εξασφάλιση της σταθερότητας. Η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση αποκάλυψε τις αδυναμίες στην οικονομική και νομισματική αρχιτεκτονική της Ευρώπης. Η Ιρλανδική Προεδρία θα ασχοληθεί με τα άμεσα, βραχυπρόθεσμα ζητήματα, αλλά εξίσου σημαντικό για την ιρλανδική προεδρία είναι η οικοδόμηση πιο ανθεκτικών θεμελίων για σταθερότητα. Αυτές είναι οι βάσεις που ορίστηκαν από διαδοχικά Ευρωπαϊκά Συμβούλια, ιδίως την Τραπεζική Ένωση, τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και την επόμενη φάση των μεταρρυθμίσεων για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση όπως καθορίστηκαν στο πρόσφατο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2012.

2. Επένδυση σε βιώσιμες θέσεις εργασίας και ανάπτυξη. Η Ε.Ε. πρέπει να κάνει ό, τι μπορεί για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και για τη διασφάλιση βιώσιμης ανάπτυξης. Η Ιρλανδική Προεδρία θα αφοσιωθεί σε μια συμφωνία σχετικά με τις προτάσεις που κάνει μια πραγματική διαφορά για τους πολίτες και για τους δημιουργούς θέσεων εργασίας. Για την Ιρλανδική Προεδρία, η επόμενη φάση της ανάκαμψης της Ευρώπης πρέπει να περιλαμβάνει μια ενιαία αγορά του μέλλοντος - συμπεριλαμβανομένης μιας ψηφιακής ενιαίας αγοράς - και πρέπει να ασχοληθεί ιδιαίτερα με την επόμενη γενιά αντιμετωπίζοντας την ανεργία των νέων. Για να εφοδιάσει καλύτερα την Ε.Ε. προκειμένου να διαδραματίσει πλήρως το ρόλο της, η συμφωνία για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020 θα πρέπει να επιτευχθεί το συντομότερο δυνατό. Η Ιρλανδική Προεδρία θα εργαστεί εντατικά με τον Πρόεδρο Herman Van Rompuy, με τους ευρωπαίους εταίρους καθώς και με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για μια διοργανική συμφωνία για τα διάφορα εργαλεία που θα επιτρέψουν την χρηματοδότηση για την τόνωση της απασχόλησης και της ανάπτυξης. Τα εργαλεία αυτά θα ενισχύσουν την έρευνα της Ε.Ε. και τις δυνατότητες καινοτομίας, την προώθηση της συνοχής και τις έξυπνες επενδύσεις στους φυσικούς μας πόρους, χερσαίους και θαλάσσιους.

3. Η Ευρώπη και ο κόσμος. Η Ευρώπη πρέπει να κοιτάζει έξω από τα σύνορά της και να δεσμευθεί με τους παγκόσμιους εταίρους της. Η Ιρλανδία, ως Προεδρία θα στηρίξει ενεργά την Υπατη Εκπρόσωπο για την Εξωτερική Πολιτική και την Πολιτική Ασφαλείας και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης στο έργο της να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα και τη συνοχή της Ε.Ε., και την αντιμετώπιση σοβαρών προκλήσεων για την εξωτερική πολιτική και την ασφάλεια. Στόχος της Ιρλανδικής Προεδρίας θα είναι η επιδίωξη της ειρήνης, της δημοκρατίας και της ευημερίας.

Η Ιρλανδική Προεδρία επιθυμεί να εκπροσωπήσει την Ε.Ε. στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων, συμπεριλαμβανομένης της πείνας, της φτώχειας και της κλιματικής αλλαγής.

Στο πλαίσιο της προσπάθειών της Ιρλανδικής Προεδρία για την ενίσχυση της σταθερότητας, της ανάπτυξης και της απασχόλησης, η Ιρλανδική Προεδρία θα δώσει προτεραιότητα στις διμερείς εμπορικές συμφωνίες με βασικούς εταίρους, συμπεριλαμβανομένων των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Οι συμφωνίες αυτές θα πρέπει να αποφέρουν οφέλη για όλους τους εμπλεκόμενους και να παρέχει νέες και περισσότερες ευκαιρίες.

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Αγγλικός Τύπος

Σύμφωνα με ορισμένα δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου, η υπόσχεση του Πρωθυπουργού της Βρετανίας David Cameron να πραγματοποιήσει δημοψήφισμα με θέμα την ένταξη της Βρετανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια - ανεξάρτητα από την πορεία των διαπραγματεύσεων για την αναθεώρηση της Συνθήκης της Ε.Ε. - ενέχει πολλούς κινδύνους. Υποστηρίζεται ότι δεν είναι εφικτό να ελεγχθεί ο χρόνος και η έκβαση των διαπραγματεύσεων χωρίς να τεθούν σε κίνδυνο τόσο τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα της Βρετανίας όσο και η ενότητα της Ε.Ε. Σύμφωνα με άρθρο του Guy Verhofstadt στον αγγλικό τύπο, δεν είναι η Ευρώπη που πρέπει να αλλάξει αλλά η «συντηρητική» στάση του Συντηρητικού κόμματος απέναντι στην Ευρώπη. Αναζητώντας τη μονομερή επαναδιαπραγμάτευση ή τον επαναπατρισμό των υφιστάμενων αρμοδιοτήτων λόγω της εσωτερικής ρήξης και της πίεσης από το κόμμα UKIP, η κυβέρνηση της Βρετανίας θα απειλήσει την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι τουλάχιστον το 20% του κόμματος των Συντηρητικών θα ταχθεί υπέρ μιας αρνητικής ψήφου στο δημοψήφισμα αν δεν υπάρξουν ουσιαστικές υποχωρήσεις στις διαπραγματεύσεις με την Ε.Ε. Η ίδια η ομιλία του Βρετανού Πρωθυπουργού περιείχε πολλά αντιφατικά σημεία με βασικό της στόχο να ενώσει τα μέλη του κόμματός του σε ό,τι αφορά την Ε.Ε. Ο David Cameron ξεκαθάρισε ότι επιθυμεί την κατάργηση της ισχύουσας οδηγίας για τις ώρες εργασίας, την εξαίρεση της Βρετανίας από τις νέες αρμοδιότητες της Ε.Ε. στους τομείς των κοινωνικών υποθέσεων και της εγκληματικότητας καθώς και την προστασία των δικαιωμάτων του Ηνωμένου Βασιλείου από την ενισχυμένη συνεργασία των μελών της ευρωζώνης στο πλαίσιο της ενιαίας αγοράς. Επισημαίνεται ότι αυτές οι απαιτήσεις του David Cameron θα τεθούν σε διαπραγμάτευση αν κερδίσει το κόμμα του τις εθνικές εκλογές το 2015. Στη συνέχεια, η νέα διευθέτηση που θα συμφωνηθεί θα τεθεί σε δημοψήφισμα μέχρι το τέλος του 2017. Υπογραμμίζεται, όμως, ότι ο David Cameron δεν έχει δηλώσει αν θα στηρίζει την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε. αν δεν ευοδωθούν τα σχέδια του στις διαπραγματεύσεις.

Η μόνη θετική επίδραση της ομιλίας του David Cameron είναι η ουσιαστική συζήτηση που ξεκίνησε για την Ε.Ε. και τη θέση της Βρετανίας σε αυτήν. Επιχειρηματικοί κύκλοι και διπλωμάτες των ΗΠΑ αποφάσισαν να εκφράσουν δημόσια τις ανησυχίες τους για την προοπτική απομόνωσης της Βρετανίας από τον μεγαλύτερο εμπορικό συνασπισμό του κόσμου. Επισημαίνεται ότι μόνο ο Πρωθυπουργός της Τσεχίας υποστήριξε τον David Cameron. Οι σύμμαχοί του, οι πρωθυπουργοί της Σουηδίας και της Ολλανδίας, δεν έχουν πάρει θέση ενώ ο Γάλλος Πρόεδρος και η Γερμανίδα καγκελάρια κρατούν μια επιφυλακτική στάση και είναι δύσπιστοι.

Τα δημοσιεύματα του Βρετανικού τύπου ασχολήθηκαν και με την επέτειο των 50 ετών από την υπογραφή της γαλλογερμανικής Συνθήκης των Ιλισίων, το 1963. Υποστηρίχθηκε ότι δε δόθηκε όση σημασία αναμενόταν σε αυτήν την επέτειο, ίσως γιατί η γαλλογερμανική περνάει κρίση. Σε αυτό συμβάλλει και ότι η Angela Merkel και ο François Hollande προέρχονται από αντίπαλες πολιτικές οικογένειες ή ότι δεν γνωρίζουν ακόμη καλά ο ένας τον άλλον. Σύμφωνα με δημοσιεύματα του βρετανικού τύπου ο σημαντικότερος λόγος είναι ότι Γαλλία και Γερμανία έχουν σταματήσει να έχουν ένα κοινό όραμα υπό την πίεση της ασάφειας μιας «ολόενα και πιο στενής ένωσης». Από τη μια πλευρά ο François Hollande πιστεύει ότι το πρόβλημα θα μπορούσε να λυθεί μόνο αν η Γερμανία έδινε περισσότερα χρήματα (μέσω των ευρωομολόγων). Από την άλλη πλευρά, η Angela Merkel αναφέρει ότι

το κύριο ζήτημα είναι η δημοσιονομική πειθαρχία ενώ πιστεύει ότι η ανάληψη της από κοινού ευθύνης είναι αδύνατη χωρίς την ύπαρξη πολιτικής ένωσης. Και οι δύο ηγέτες καλούνται να αντιμετωπίσουν εσωτερικά ζητήματα σε ό,τι αφορά την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση ενώ η αποφυγή της καταστροφής αποτελεί από μόνο του ένα επίτευγμα.

Αναπόφευκτα, η γαλλο-γερμανική συνεργασία συνδέεται και με τις σχέσεις των δύο χωρών με τους εταίρους τους, ιδιαίτερα με τη Βρετανία. Η Συνθήκη των Ιλισίων υπεγράφη λίγες ημέρες μετά την άσκηση βέτο από το Γάλλο Πρόεδρο Charles De Gaulle στην αίτηση της Βρετανίας να συμμετάσχει στο ευρωπαϊκό σχέδιο, ένας αποκλεισμός που διήρκεσε μια δεκαετία. Η έκκληση του David Cameron για επαναδιαπραγμάτευση δίνει στη Γαλλία και τη Γερμανία περισσότερους λόγους για την αποφυγή μιας νέας συνθήκης. Ο David Cameron, θα μπορούσε να υπερεκτιμήσει τη διαπραγματευτική του θέση, με τη Γαλλία και τη Γερμανία να υποστηρίζουν ότι μια «à la carte Ευρώπη» είναι εκτός συζήτησης.

Από την άλλη πλευρά, στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, ένας νέος γαλλο-βρετανικός πραγματισμός κερδίζει έδαφος. Σύμφωνα με δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου, η Γαλλία αναίρεσε διακριτικά τη δημιουργία θεσμών και οι Βρετανοί έχουν αποδεχθεί το όφελος των επιχειρήσεων της Ε.Ε. Η περίπτωση του Μάλι δείχνει ότι, οι Γάλλοι και οι Βρετανοί θέλουν να επεμβαίνουν από την πρώτη ημέρα ενώ επιθυμούν η Ε.Ε. να συμβάλει στη διατήρηση της σταθερότητας μετά τις πρώτες 100 ημέρες. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι έχουν αλλάξει και οι στρατηγικές προοπτικές της Ευρώπης: δεδομένου ότι οι Αμερικανοί κοιτάζουν προς τον Ειρηνικό, οι Ευρωπαίοι θα πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη για την ασφάλεια και τη σταθερότητα στη «γειτονιά» τους. Ωστόσο η κρίση του χρέους έχει αναγκάσει πολλές χώρες να μειώσουν τους αμυντικούς τους προϋπολογισμούς, συχνά με μη συντονισμένο τρόπο. Η σχέση μεταξύ Γαλλίας και Γερμανίας παραμένει αξιοσημείωτη, όχι μόνο επειδή ξεπέρασε την πικρία του πολέμου, αλλά και επειδή υπερβαίνει βαθιές πολιτικές διαφορές. Στην οικονομική και εμπορική πολιτική, οι Γερμανοί είναι πιο κοντά στη φιλελεύθερη βρετανική πολιτική παρά στην κρατικιστική γαλλική πολιτική. Στη γεωπολιτική, η Γαλλία είχε πολλές ομοιότητες με τη Βρετανία, σε αντίθεση με τον πασιφισμό της Γερμανίας. Σε κάθε περίπτωση Γαλλία και Γερμανία εξακολουθούν να χρειάζονται ο ένας τον άλλο, όπως ακριβώς τους χρειάζεται και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Όταν οι δύο τους καταφέρουν να καταλήξουν σε συμβιβαστική λύση, παρόλο που έχουν διαφορετική θεώρηση του κόσμου, λίγοι θα αντιταχθούν στο αποτέλεσμα.

- “The Franco-German duo have lost their passion and sense of destiny. Yet they remain essential”, Economist, 26/1/2013.
- “Europe in a foreign field. The Europeans’ ability to deploy force abroad is falling, but Mali shows it is still needed”, Economist, 19/1/2013.
- Verhofstadt G., “David Cameron's promise of an in/out referendum was full of contradictions and creates more, not less, uncertainty about Britain's future”, The Independent, 23/1/2013
- N. Watt, I. Traynor & P. Wintour, “EU speech: let's talk, says Merkel after Cameron's referendum gamble”, The Guardian, 24/1/2013

Γαλλικός τύπος

Ευρεία αναφορά γίνεται στο γαλλικό τύπο στην επέτειο της Συνθήκης Φιλίας και Συνεργασίας. Η Συνθήκη Φιλίας και Συνεργασία του 1963, η ονομαζόμενη «Συνθήκη Elysée» σφράγισε μια διαρκή σχέση συμφιλίωσης μεταξύ Γαλλίας και Γερμανίας μέσω δύο χαρισματικών ηγετών του Charles de Gaulle, του ανθρώπου της νίκης, και του Konrad Adenauer, που είχε επαναφέρει την χώρα στο δρόμο της δημοκρατίας και της ευημερίας. Η Συνθήκη Φιλίας και Συνεργασίας, επίσης, ήρθε μετά από αρκετές αποτυχίες του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, εννέα χρόνια μετά την αποτυχία της Ευρωπαϊκής Αμυντικής Κοινότητας, η οποία στόχευε στον έλεγχο του γερμανικού επανεξοπλισμού, αλλά και το σχέδιο Fouchet για την πολιτική ένωση. Επισημαίνεται ότι υπήρχε καλή συνεργασία στα περισσότερα γαλλογερμανικά δίδυμα. Οι Georges Pompidou - Willy Brandt, Valéry Giscard d'Estaing - Helmut Schmidt, François Mitterrand - Helmut Kohl και οι Gerhard Schröder - Jacques Chirac συνέβαλαν στο να γίνουν ποιοτικά άλματα στη διαδικασία ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, κυρίως με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ που οδήγησε στην υιοθέτηση του ευρώ μετά την πτώση του Τείχους του Βερολίνου.

Παρ'όλα αυτά, το ευρωπαϊκό οικοδόμημα είναι ένα πολιτικό οικοδόμημα που χρειάζεται να κάνει μεγάλα βήματα για να μην καταδικασθεί σε στασιμότητα και παρακμή. Μια πολιτική ένωση, όπως την οραματίζεται ο François Hollande, με την προοπτική του 2014 (ακόμη και μετά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) απαιτεί ισχυρή συνοχή μεταξύ των δύο χωρών. Αυτή η συνοχή δυστυχώς υπονομεύεται το τελευταίο διάστημα, με την Angela Merkel να δείχνει την πολιτική της προτίμηση προς τον Nicolas Sarkozy, ακόμη και σε αντίθεση με τα καθιερωμένα. Δεδομένης της σοβαρότητας της κατάστασης, η Γερμανίδα καγκελάρια πρόσφατα έκανε βήματα προσέγγισης προς τη Γαλλία. Αναφέρεται ενδεικτικά από το γαλλικό τύπο ότι η Γερμανία αποφάσισε να συμμετάσχει στην παροχή της απαραίτητης χρηματοδότησης προς τις πληγείσες χώρες της Ευρώπης, ακόμη και αν ήταν επιφυλακτική για τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στις εν λόγω χώρες, κυρίως την Ελλάδα. Τέλος, δέχτηκε την πτυχή της «ανάπτυξης» που πρότεινε ο Πρόεδρος François Hollande, χωρίς, όμως, να την ενσωματώσει στη Συνθήκη για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

Σύμφωνα με δημοσιεύματα του γαλλικού τύπου, αν και το γαλλογερμανικό ζευγάρι έχει κατακριθεί, είναι σαφές ότι η επίτευξη μιας πραγματικής συμφωνίας μεταξύ των δύο χωρών αποτελεί τη μόνη εναλλακτική λύση για την προώθηση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και την ευημερία, υπογραμμίζοντας ότι η τέχνη της γαλλο-γερμανικής συνεργασίας είναι αυτή του συμβιβασμού. Οι φιλικές σχέσεις μεταξύ Adenauer-De Gaulle, D'Estaing - Schmidt, Mitterrand - Kohl) και ο αμοιβαίος σεβασμός μειώθηκαν εξαιτίας μιας πειστικής ατζέντας. Με τη σταδιακή εξάφνιση των γενεών που έζησαν τον πόλεμο, η δυσπιστία άρχισε να επικρατεί της εμπιστοσύνης. Οι Γάλλοι καθώς και οι Γερμανοί δίνουν την αίσθηση ότι επιθυμούν να εκμεταλλευτούν και να καταστήσουν την Ευρώπη πιο τεχνοκρατική στην υπηρεσία των συμφερόντων τους. Από την πλευρά της Γερμανίας, στόχος είναι μια Ευρώπη με κύριο χαρακτηριστικό της τον έλεγχο, το ισχυρό νόμισμα και το γερμανικό ομοσπονδιακό σύστημα. Από την πλευρά της Γαλλίας, στόχος είναι η ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας και οι επενδύσεις, βάσει της αρχής του διακυβερνητισμού. Και οι δύο προσεγγίσεις είναι απαραίτητες, αλλά δεν αρκούν για την οικοδόμηση του οράματος ότι οι πολίτες του εικοστού πρώτου αιώνα θέλουν να συμμετάσχουν και να ενταχθούν. Το ότι ο γαλλογερμανικός διάλογος έχει καταστεί πιο τεχνοκρατικός αποτελεί βασικό λόγο για την απογοήτευση των πολιτών. Σύμφωνα με τα δημοσιεύματα του γαλλικού τύπου, έφτασε η ώρα να οικοδομηθεί

εκ νέου η γαλλο-γερμανική σχέση με έμφαση τον πολιτισμό, τη φιλοσοφία και την κινητικότητα της γνώσης..

- Guillaume Klossa, "Lettre ouverte à Angela Merkel et François Hollande", Libération, 22/1/2013
- Martin-Genier P., "Le couple franco-allemand à l'épreuve du temps", Le Monde, 21.01.2013
- Semo M., "L'axe franco-allemand déboussolé", Libération, 21/1/2013

Ισπανικός Τύπος

Τα δημοσιεύματα των ισπανικών εφημερίδων επικεντρώνουν το ενδιαφέρον τους στη πιθανή διάσωση της ισπανικής οικονομίας, μέσω του Προγράμματος Αγοράς Ομολόγων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Είναι φανερό πως οι μέρες του Ιουλίου έχουν περάσει, το ισπανικό ασφάλιστρο κινδύνου έχει μειωθεί σημαντικά, ωστόσο η συζήτηση για το αν η Ισπανία θα πρέπει να ενταχθεί στο Πρόγραμμα Αγοράς Ομολόγων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συνεχίζεται. Η Γαλλία και η Ιταλία φαίνεται να πιέζουν την Ισπανία να ζητήσει διάσωση από τους ευρωπαϊκούς μηχανισμούς στήριξης ενώ η Γερμανία από την άλλη μεριά δεν επιθυμεί τη διάσωση της Ισπανίας. Ο Υπουργός Οικονομίας, Luis de Guindos, ξεκαθαρίζει από το βήμα της συνεδρίασης του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου πως δεν δέχεται πιέσεις από οποιαδήποτε πλευρά και πως η Ισπανία έχει καλύψει της χρηματοδοτικές τις ανάγκες για το τρέχον έτος. Ο Mario Draghi απορρίπτει το ενδεχόμενο εγγύησης ενός χαμηλού ασφαλιστρου κινδύνου αν η Ισπανία ενταχθεί στο πρόγραμμα της ΕΚΤ.

Ακόμη ένα θέμα που απασχόλησε τις ισπανικές εφημερίδες είναι ο κοινοτικός προϋπολογισμός. Ο Mariano Rajoy υπερασπίστηκε το σχέδιο του Πρόεδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που προέβλεπε δαπάνες ύψους ενός δισεκατομμυρίου ευρώ, θεωρώντας πως ήταν ένα καλό σημείο εκκίνησης για τις διαπραγματεύσεις, επικρίνοντας ταυτόχρονα τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ο οποίος επιθυμούσε ένα μικρότερο προϋπολογισμό. Από τη πλευρά της η Γαλλία αντέδρασε στις μειώσεις των γεωργικών επιδοτήσεων, μειώσεις που επηρεάζουν άμεσα και την Ισπανία, η Γερμανία θέλησε να επιδιώξει κάποια μείωση αλλά φοβήθηκε το ενδεχόμενο επιβολής βέτο από το Ηνωμένο Βασίλειο. Τέλος ο Jose Manuel Durao Barroso επέκρινε τις χώρες οι οποίες επιθυμούν να δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη αλλά αξιώνουν μείωση στον προϋπολογισμό. Οι διαπραγματεύσεις κατέληξαν σε αδιέξοδο και η συζήτηση θα συνεχιστεί το πρώτο τρίμηνο του 2013.

Η τραπεζική ένωση αποτελεί ένα από τα κυριότερα θέματα συζήτησης στον ισπανικό τύπο. Η τραπεζική ένωση θα είναι έτοιμη μέσα στο 2014 και στις διαπραγματεύσεις για την ενιαία τραπεζική εποπτεία κυριάρχησαν οι γερμανικές θέσεις. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα έχει το ρόλο του επόπτη. Η Γερμανία κατάφερε να κρατήσει έξω από την εποπτεία τα ταμειωτήρια και τις περιφερειακές τράπεζες της (γεγονός που προβλημάτισε τους αναλυτές για το κατά πόσο τα τραπεζικά αυτά ιδρύματα είναι υγιή) ενώ Γαλλία και Ισπανία επιθυμούσαν την ένταξη όλων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Τελικά συμφωνήθηκε οι μικρότερες τράπεζες να παραμείνουν κάτω από τον εθνικό έλεγχο αλλά η ΕΚΤ να έχει το δικαίωμα να τις ελέγχει όποτε θέλει. Η Σουηδία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Τσεχία δεν επιθυμούν να ενταχθούν στην τραπεζική ένωση.

Η επανεκλογή του Barack Obama έδωσε έναν αέρα αισιοδοξίας καθώς πολλοί αναλυτές ελπίζουν πως ο Πρόεδρος των ΗΠΑ θα επικεντρωθεί στην επίλυση της κρίσης χρέους στην Ευρωζώνη, καθώς η αμερικανική οικονομία επηρεάζεται άμεσα δείχνοντας

δείγματα αναιμικής ανάπτυξης. Πολλοί αναλυτές εξάρουν το έργο του Προέδρου των ΗΠΑ και του Κεντρικού Τραπεζίτη, Ben Bernanke, ο οποίος εφάρμοσε μια χαλαρή νομισματική πολιτική καταφέροντας σε συνδυασμό με άλλες πολιτικές να επιστρέψει η ανάπτυξη στις ΗΠΑ.

Ο ισπανικός τύπος ασχολήθηκε ιδιαίτερα και με τις δηλώσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, το οποίο καλεί σε χαλάρωση των μεταρρυθμίσεων. Το Ταμείο παρατηρώντας τα αποτελέσματα των πολιτικών της λιτότητας, θεωρεί πως οι ρυθμοί προσαρμογής σε χώρες που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα θα πρέπει να επιβραδυνθούν. Ο Ισπανός Υπουργός Οικονομικών άδραξε την ευκαιρία υποστηρίζοντας τις παραπάνω δηλώσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Τέλος τα δημοσιεύματα συνεχίζουν κάνοντας λόγο για τη πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Θεωρείται πως για να ξεπεραστεί η κρίση η Ευρώπη οφείλει να προχωρήσει προς την πορεία της πολιτικής ένωσης, σημειώνοντας πως η νομισματική ένωση αποτελούσε το όχημα προς αυτή τη κατεύθυνση.

- Claudi Perez, “La cumbre de la UE arranca sin atisbo de acuerdo”, El Pais, 23/11/2012.
- Efe Economía, “El FMI dice ante el G20 que la austeridad en el sur de Europa puede ser insostenible”, El Pais, 9/11/2012.
- El Pais, “Draghi rechaza garantizar a España un máximo de la prima de riesgo”, El Pais, 8/11/2012.
- Javier G. Gallego, “Los Veintisiete acuerdan que el BCE supervise a los bancos de la eurozona”, El Mundo, 13/12/2012.
- Miguel Gonzalez, “Rajoy califica de inaceptable la reducción de fondos propuesta por Van Rompuy”, El Pais, 17/11/2012.
- Rosalía Sánchez, “BCE: sin supervisión bancaria en 2012”, El Mundo, 6/12/2012.
- Walter Oppenheimer, “Londres, entre el veto y la salida de la UE”, El Pais 11/11/2012.
- Xavier Vidal-Folch, “América puede y ¿Europa, no”, El Pais, 8/11/2012.

ΤΥΠΟΣ

ΜΕΛΗ ΔΕΠ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΥΠΟ

Θάνος Βερέμης, “Το έργο της ομορφιάς είναι μια χαρά παντοτινή”, Η Καθημερινή 5 Ιανουαρίου 2013

Ο ομότιμος καθηγητής Θάνος Βερέμης σε άρθρο του με τον παραπάνω τίτλο αναφέρει:

“Τις μέρες των εορτών επαναπροβλήθηκε έπειτα από 48 χρόνια ο «Αμλετ» του Ρώσου σκηνοθέτη Γριγόρι Κοζνίτσεφ με πρωταγωνιστή τον Ινοκέντι Σμοκτουνόφσκι. Το πιο πολύπλοκο ίσως από τα έργα του μεγαλύτερου δημιουργού της τέχνης του λόγου που γνώρισε η ανθρωπότητα, ερμήνευσαν κορυφαίοι ηθοποιοί, ο Λόρενς Ολίβιε, ο Ρίτσαρντ Μπάρτον, ο Πολ Σκόφιλντ, ο Νίκολ Ουίλιαμσον. Ο καθένας τους εκμαιεύει κάποια καινούργια πλευρά του χαρακτήρα του ήρωα, από τον ονειροπόλο Ολίβιε, τον ανδροπρεπή και αποφασιστικό Μπάρτον ως τον στοχαστικό Σμοκτουνόφσκι. Όπως σημειώνει ο μεγάλος θαυμαστής του Σαίξπηρ, Χάρολντ Μπλουμ, είμαστε όλοι δημιουργήματα του Σαίξπηρ γιατί μας έμαθε πώς να ακούμε τον εαυτό μας όταν συνομιλούμε μαζί του. Ο Αγγλος δραματουργός με τον επιλοποιό πατέρα, άνοιξε ένα παράθυρο στο σύμπαν που έκτοτε δεν έχει κλείσει. Αντίθετα, ύστερα από δύο αιώνες σιωπής η ανθρωπότητα ξαναβρήκε τον

Σαίξπηρ διά του δρος Τζόνσον και του Γκαίτε. Στον εικοστό και εικοστό πρώτο αιώνα, το ενδιαφέρον για τον Σαίξπηρ ξεπέρασε κάθε προηγούμενο. Ο πρώτος κοσμικός δραματουργός απευθύνεται σε ένα κοινό με ανησυχίες σαν τις δικές μας, σ’ έναν κόσμο χωρίς θεία πρόνοια και τον φόβο του θανάτου συντροφιά. Κατά τον Μπλουμ, ο Άγγλος δραματουργός μάς διδάσκει ακόμα πώς να δεχτούμε την αδιάκοπη αλλαγή του εαυτού μας και των άλλων από τον χρόνο. «Και μας μαθαίνει να δεχόμαστε την τελική αλλαγή μας. Ο Αμλετ είναι ο πρεσβευτής του θανάτου, ίσως από τους λίγους εντεταλμένους του θανάτου ο οποίος δεν ψεύδεται για την αναπόδραστη σχέση με αυτή τη χώρα που κανείς δεν έχει περιγράψει με εγκυρότητα». Κάθε νέα ερμηνεία του Σαίξπηρ αποκαλύπτει τις ανεξάντλητες πιθανότητες που προσφέρει αυτός ο δημιουργός. Στον Δυτικό Κανόνα του Χάρολντ Μπλουμ (Gutenberg) διαβάζουμε ότι στο επίκεντρο του Μάκμπεθ βρίσκεται ο αγώνας του πρωταγωνιστή και της συντρόφου του ενάντια στον χρόνο. Εναν αμείλικτο χρόνο που δεν μπορούν να δαμάσουν ως άτεκνοι. Η δίψα για την εξουσία και η εγκληματική δράση που την παρακολουθεί, είναι το κακέκτυπο υποκατάστατο της στειρότητάς τους. Ο μοναδικός σύνδεσμος του Μάκμπεθ με τη ζωή είναι η σύζυγος και συνεργός του, λαίδη Μάκμπεθ. Όταν αυτή τρελαίνεται από τις τύψεις και αυτοκτονεί, η ζωή του Μάκμπεθ χάνει κάθε νόημα. Ο τελευταίος συγκλονιστικός του μονόλογος αποδίδει τη ματαιότητα μιας ύπαρξης χωρίς έρμα και συνεπώς και την ήττα του από τον πανίσχυρο χρόνο: «Το αύριο και το αύριο και το αύριο, / Σέρνεται με αυτόν τον ταπεινό ρυθμό από μέρα σε μέρα / Ως την τελευταία συλλαβή του καταγραμμένου χρόνου / Και όλα μας τα χθες φωτίσανε ανόητους στο δρόμο προς το σκονισμένο μνήμα. / Σβήσε σύντομο λυχνάρι, η ζωή δεν είναι παρά μια σκιά, / Ένας φτωχός θεατρίνος που ξοδεύει τρέμοντας την ώρα του πάνω στη σκηνή και ύστερα / δεν ξανακούγεται ποτέ. / Είναι η ιστορία που αφηγείται ένας ηλίθιος γεμάτος θόρυβο και πάθος, / Χωρίς κανένα νόημα.»

Π.Κ Ιωακειμίδης, «Ευρώπη και Ελλάδα το 2013», Τα Νέα, 31 Δεκεμβρίου 2012

Ο καθηγητής Π.Κ Ιωακειμίδης σε άρθρο του με το παραπάνω τίτλο, μεταξύ άλλων υπογραμμίζει:

“ Μπορεί το 2013 να είναι σχετικά καλύτερος χρόνος για Ελλάδα και Ευρώπη; Υπό προϋποθέσεις, ναι. Για τον περιορισμένο χρονικό ορίζοντα που ορίζεται από την αλλαγή του χρόνου, η προοπτική εμφανίζεται στα σημεία κάπως θετική και καλύτερη για Ευρώπη και Ελλάδα, αν και η έννοια του «καλύτερου» επιδέχεται περιορισμούς και επιφυλάξεις. Σε γενικότερη θεώρηση τρεις υπήρξαν οι κύριες εξελίξεις που σφράγισαν το 2012: 1. Η σταθεροποίηση της ευρωζώνης και σε κάποιο βαθμό ο έλεγχος - αλλά όχι η οριστική υπέρβαση - της κρίσης. Οι χειρότερες εκφάνσεις της, ωστόσο, φαίνεται ότι ανήκουν στο παρελθόν, αν και ποτέ κανείς δεν μπορεί να είναι απόλυτα κατηγορηματικός. Η κρίση έχει τη δυναμική να επανέρχεται με οξύτητα. Ωστόσο ο χρόνος έκλεισε με σχετική ηρεμία στις αγορές και την πεποίθηση των πολιτικών ηγεσιών ότι «περάσαμε τα χειρότερα». 2. Η Ευρώπη (ηγεσίες και θεσμοί) αποδέχτηκε τελικά ότι η κρίση είναι μεν συγκυριακή εκδήλωση, αλλά στις ρίζες της συνιστά συστημικό φαινόμενο. Οφείλεται στα αρχιτεκτονικά ελλείμματα, τις ατέλειες, τις δυσλειτουργίες που έχει η Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ). Επομένως, πρέπει να θεσπισθούν ρυθμίσεις για τη βελτίωση και συμπλήρωσή της. Στη λογική αυτή εκκίνησε η διαδικασία για την προώθηση τεσσάρων ειδικότερων πακέτων μέτρων (αν και οι σχετικές αποφάσεις αναβλήθηκαν για τον Ιούνιο 2013): (α) για την εγκαθίδρυση της τραπεζικής ένωσης, (β) την προώθηση της δημοσιονομικής ένωσης με την πρόβλεψη θέσπισης ξεχωριστού προϋπολογισμού για την ευρωζώνη και τη δημιουργία

υπουργείου Οικονομικών της Ένωσης, (γ) την ανάπτυξη της οικονομικής ένωσης και (δ) την ολοκλήρωση της πολιτικής ένωσης και την ενίσχυση της δημοκρατικής νομιμοποίησης του συστήματος. Το σημαντικό είναι η απόφαση των ευρωπαϊών ηγετών να θωρακίσουν την ΟΝΕ και να διασφαλίσουν τη βιωσιμότητα του ευρώ. Η αβεβαιότητα για τη βιωσιμότητα του κοινού νομίσματος έχει τώρα, έναν χρόνο μετά, αρθεί. Το ευρώ υπάρχει εδώ για να μείνει. 3. Η συνειδητοποίηση ότι οι μονοσήμαντες, άκαμπτες πολιτικές λιτότητας δεν οδηγούν την Ευρώπη σε έξοδο από την κρίση. Το αντίθετο, σε ορισμένες περιπτώσεις την επιδεινώνουν. Επομένως, χρειάζεται νέα προσέγγιση που θα ευνοεί την προώθηση της ανάπτυξης στον ευρωπαϊκό χώρο. Η εκλογή του Φρανσουά Ολάντ στη Γαλλία και η παρουσία του Μάριο Μόντι στην Ιταλία συνέβαλαν καθοριστικά στην αλλαγή αντιλήψεων αλλά και στην αλλαγή των πολιτικών συσχετισμών στην ΕΕ, που τελικά επέτρεψε την υιοθέτηση αναπτυξιακών μέτρων (Σύμφωνο για την Ανάπτυξη). Για την Ελλάδα, το 2013 μπορεί να αποτελέσει χρόνο-καμπή για την έξοδο από την κρίση. Το 2012, τραυματικό και ανατρεπτικό, έκλεισε με ορισμένα θετικά κεκτημένα, με πρώτο και ιδιαίτερα σημαντικό το ξεκαθάρισμα ότι η Ελλάδα είναι και θα παραμείνει μέλος της ευρωζώνης. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τις αποφάσεις για το χρέος και τη χρηματική ενίσχυση της χώρας, επιτρέπει το άνοιγμα της προοπτικής για την επαναφορά της χώρας σε κάποια διαδικασία κανονικότητας, πρώτα απ' όλα με την εκκίνηση της αναπτυξιακής διαδικασίας - αν και σε ένα μάλλον πολιτικά αβέβαιο περιβάλλον, με την «Ελλάδα των Ακρών» θορυβωδώς παρούσα...»

Πάνος Καζάκος, «Είναι η Ελλάδα Βαϊμάρη;», Τα Νέα 17 Δεκεμβρίου 2012

Ο ομότιμος καθηγητής Πάνος Καζάκος σε άρθρο του με τον παραπάνω τίτλο αναφέρει:

«Καθώς τελειώνει το τέταρτο έτος της κρίσης και η κοινωνία καλείται να δεχθεί μια νέα περίοδο λιτότητας πολλαπλασιάζονται οι ανησυχίες ότι η ελληνική Δημοκρατία μπορεί να έχει την τύχη της Βαϊμάρης. Όπως το έθεσε ο Πρωθυπουργός και η ελληνική «απειλείται από την άκρα Αριστερά και από την άνοδο του ακροδεξιού, φασιστικού νεοναζι κόμματος». Τι είχε συμβεί στη Γερμανία του Μεσοπολέμου; Με την κρίση του 1929, η βιομηχανική παραγωγή υφίσταται καθίζηση, η ανεργία ξεπερνά το 25% και αρχίζει η ραγδαία ανάκαμψη του εθνικοσοσιαλιστικού κόμματος. Οι κυβερνήσεις, λόγω εκλογικού συστήματος, είναι ασταθείς. Το 1933 ο Χίτλερ γίνεται καγκελάριος και αρχίζει το ξήλωμα των δημοκρατικών θεσμών! Ουδείς πιστεύει σήμερα βέβαια ότι είναι δυνατό ακραία μορφώματα όπως η Χρυσή Αυγή (ΧΑ) να γίνουν εξουσία. Η ΧΑ έχει πράγματι αναχρονιστικά και μη ρεαλιστικά στοιχεία. Υπενθυμίζω, όμως, ότι ελάχιστοι προέβλεπαν ακόμα και λίγες εβδομάδες πριν ότι ο Χίτλερ θα γινόταν καγκελάριος το 1933. Εκαναν λάθος. Μήπως κάνουμε σήμερα το ίδιο λάθος; Υπάρχουν αναμφίβολα ανησυχητικές ομοιότητες με τις γενικότερες οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες της Βαϊμάρης. Π.χ., η ανεργία και η αβεβαιότητα ωθούν στα άκρα, κυρίως προς τα δεξιά! Οι θεσμοί της χώρας (όπως και της Βαϊμάρης) είναι ασθενείς. Ο πολιτικός και οικονομικός φιλελευθερισμός είναι καχεκτικός και η αμφισβήτηση των θεσμών έρχεται τόσο από τα άκρα όσο και, έμμεσα, από το κέντρο του πολιτικού συστήματος με τις πελατειακές πρακτικές του. Στην κρίση μπορεί εύκολα να διογκωθούν αντιδημοκρατικές πρακτικές. Πολλές κινήσεις αριστερά και δεξιά αντικαθρεφτίζουν ένα πνεύμα αντιφιλελευθερισμού και αμφισβήτησης της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Εν τούτοις, εκτιμώ ότι οι φόβοι που στηρίζονται σε ιστορικές συγκρίσεις είναι υπερβολικοί. Στην Ελλάδα, οι ιστορικές μας μνήμες (γερμανική κατοχή κ.ά.) θέτουν σαφή όρια στην άνοδο της ΧΑ που έως πρόσφατα τουλάχιστον χρησιμοποιούσε ναζιστικά σύμβολα. Επίσης, η ελληνική άκρα Δεξιά δεν μπορεί να αντλεί δυνάμεις από κάποιο υπαρκτό πρότυπο, όπως

συνέβη στον Μεσοπόλεμο στην Ευρώπη, οπότε η άνοδος των Ναζί στην εξουσία προσέφερε ένα φαινομενικά επιτυχημένο προηγούμενο που επηρέασε τις δικτατορίες σε Ουγγαρία, Ρουμανία, Κροατία και Ελλάδα. Σήμερα στην Ευρώπη, οι τύχες συγγενών κομμάτων κυμαίνονται και όπου, σε ηπιότερες, λαϊκιστικές μάλλον παρά φασιστικές εκδοχές, εντάσσονται σε κυβερνητικά σχήματα (Ολλανδία, Δανία) κινούνται στο πλαίσιο μιας θεμελιώδους συναίνεσης. Δεν συγκροτούν πρότυπα για τη ΧΑ. Η Ελλάδα, λοιπόν, δεν είναι Βαϊμάρη. Ωστόσο, όσο ισχυρότερη θα είναι η παρουσία της ΧΑ στη Βουλή τόσο η πολιτική αντιπαράθεση θα διολισθαίνει σε πρωτογονισμούς. Και αν διατηρήσει τις δυνάμεις της ή τις αυξήσει κάπως (κάτι πιθανό λόγω των δυσλειτουργιών του κράτους), μπορεί να δώσει νέα ώθηση σε βίαιες αντιπαραθέσεις. Τώρα προκαλεί ηθικά και παραβιάζει τους νόμους, π.χ. επιχειρώντας να «εκκαθαρίσει» φοιτητικές εστίες και παιδικούς σταθμούς από ξένους φοιτητές! Θα έχει όρια στις θορυβώδεις πράξεις της αν, μεταξύ των άλλων, βρει απέναντί της πολιτικές δυνάμεις αποφασισμένες να υπερασπίσουν τη Δημοκρατία και όχι να τη μιμηθούν, π.χ. επιχειρώντας να εμποδίσουν βίαια εκλογές στα πανεπιστήμια, κάτι που ευτυχώς δεν πέτυχαν...»

Θεόδωρος Κουλουμπής, «Καλύτερο το 2013», Τα Νέα 22 Δεκεμβρίου 2012

Ο ομότιμος καθηγητής Θεόδωρος Κουλουμπής σε άρθρο του με τον παραπάνω τίτλο υπογραμμίζει:

«Στις 13 Δεκεμβρίου του 2012 φτάσαμε για άλλη μία φορά κοντά στο χείλος του γκρεμού. Αλλά ευτυχώς και πάλι δεν πηδήξαμε. Αν η τρικομματική κυβέρνηση Σαμαρά δεν είχε δεχθεί να εφαρμόσει το σκληρό πακέτο των προαπαιτούμενων που υπαγόρευσε η τρόικα, ο δρόμος για την έξοδο της Ελλάδας από τη Ζώνη του Ευρώ και την Ευρωπαϊκή Ένωση θα είχε ανοίξει διάπλατα: οι δανειστές μας δεν θα είχαν εγκρίνει τη γιγάντια δόση των 52 και κάτι δισεκατομμυρίων ευρώ και η κυβέρνηση δεν θα ήταν σε θέση να πληρώσει μισθούς και συντάξεις και να αποπληρώσει τρέχοντα δάνεια μαζί με συναφείς υποχρεώσεις. Το τραπεζικό σύστημα χωρίς την ανακεφαλαίωση θα κατέρρεε, καθώς χιλιάδες πανικόβλητοι άνθρωποι θα ορμούσαν να αποσύρουν ό,τι προλάβουν από τις καταθέσεις τους. Η χώρα, επίσημα πλέον χρεοκοπημένη, θα έμπαινε σε φάση διεθνούς απομόνωσης, καθώς η κοινωνική ανάφλεξη (που θα θύμιζε παραλλαγές της Αραβικής Άνοιξης) θα απειλούσε την πιο παραγωγική της «βιομηχανία», τον τουρισμό. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, ακραία συγκρουσιακά κινήματα θα κλιμάκωναν τις δράσεις τους και το εδραιωμένο κοινοβουλευτικό μας σύστημα θα βρισκόταν σε άμεσο κίνδυνο. Η θέση μας εκτός Ευρώπης, ως παραλλαγή τριτοκοσμικού καθεστώτος, θα άνοιγε και πάλι την όρεξη για τις αναθεωρητικές βλέψεις της Τουρκίας και άλλων αναχρονιστικών δυνάμεων σε χώρες βορείως των συνόρων μας. Τέλος, η επενδυτική ξηρασία θα συνεχιζόταν επιδεινούμενη καθώς οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις θα είχαν οριστικά ματαιωθεί. Και οι μόνοι που θα ζητωκραύγαζαν πάνω στις στάχτες του αναχρονισμού θα ήταν οι θιασώτες του λεγόμενου λόμπι της δραχμής! Αν, όντως, κάπως έτσι θα είχαν καταλήξει τα πράγματα μετά τη 13η Δεκεμβρίου, μπορούμε αυτές τις άγιες μέρες των Χριστουγέννων να αναφωνήσουμε «ουφ... φτηνά τη γλιτώσαμε». Το πιο μεγάλο ερώτημα για τον χρόνο που έρχεται αφορά τις εξελίξεις στον ΣΥΡΙΖΑ. Αν το κόμμα αυτό δεν περάσει το κατώφλι της ένταξης σε έναν φυσιολογικό κοινοβουλευτικό ρόλο, αν δεν ξεφύγει από τη μονοθεματική (αντιμνημονιακή) αντιπολίτευση, αν δεν ξεκαθαρίσει τη θέση του γύρω από την επιστροφή στη δραχμή και αν δεν καταδικάσει τη χρήση πολιτικής βίας στο όνομα φιλεργατικών κινητοποιήσεων, τότε θα χάσει μια μοναδική ευκαιρία να παίξει τον ρόλο του μαγνήτη της ανανέωσης στο φθαρμένο (από τη διαφθορά και τις πελατειακές νοοτροπίες)

πολιτικό σύστημα του παρελθόντος. Η πανσπερμία των συνιστωσών του δεν διευκολύνει δυστυχώς την όποια πρόβλεψη. Στην αυγή του νέου χρόνου μπορούμε να διακρίνουμε ευτυχώς και ορισμένες θετικές εξελίξεις: κορυφαία, κατά τη γνώμη μου, είναι η εγκράτεια των πολιτών (του ελληνικού λαού) απέναντι στα εμπρηστικά συνθήματα περί ανατροπής, ρήξης, εξέγερσης, αντιποίησης αρχής και χρήσης εξωθεσμικής (επαναστατικής) βίας. Παρά την απόλυτη απόρριψη των μέτρων λιτότητας (και των επώδυνων παρενεργειών τους), διατηρείται μια σχεδόν ενστικτώδης προτίμηση των Ελλήνων υπέρ της παραμονής στην ευρωπαϊκή θεσμική οικογένεια. Προϋπόθεση παραμένει -βεβαίως- ότι δεν θα εφαρμοστούν νέα επώδυνα και οριζόντια μέτρα λιτότητας την άνοιξη και ότι θα φανούν οι πρώτες αναλαμπές ανάκαμψης στη χειμαζόμενη ελληνική οικονομία πριν από το τέλος του χρόνου. Μια άλλη ακτίνα αισιοδοξίας διαφαίνεται από αυτό που θα μπορούσαμε να αποκαλέσουμε «απομνημονιοποίηση» της πολιτικής μας ζωής. Επιστροφή, δηλαδή, σε παραδοσιακές ταξινομήσεις (Αριστερά, Κεντροαριστερά, Κέντρο, Κεντροδεξιά, Δεξιά συν δύο αντισυστημικές παραφυάδες στις άκρες του πολιτικού μας φάσματος). Το αποτέλεσμα θα είναι η μείωση των κινδύνων της πόλωσης και του εμφύλιου σπαραγμού. Η πρόσφατη πολυδιάσπαση του κόμματος των Ανεξάρτητων Ελλήνων μάς προσφέρει από μόνη της άλλη μια σαφή ένδειξη ότι η απόρριψη των Μνημονίων δεν δικαιολογούσε τη σύσταση και διατήρηση ενός κομματικού μορφώματος στο ελληνικό πολιτικό στερέωμα. Κλείνοντας, μπορούμε να προβλέψουμε και συγχρόνως να ευχηθούμε ότι η Ελλάδα το 2013 θα πάει καλύτερα! Είναι καιρός μάλιστα αυτή η πρόβλεψη να αφορά και όλους τους πολίτες στην καθημερινή τους ζωή, ιδίως τους νέους, τους ανέργους, τους άστεγους, τους συνταξιούχους και γενικότερα τους μη προνομιούχους της κοινωνίας μας.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Albert Falcó-Gimeno, **“Preferences for Political Coalitions in Spain”**, South European Society and Politics, Volume 17, Issue 3, 2012. Abstract: Spanish political parties opt whether or not to form alliances with other parties for a number of reasons, one of which is the coalition preferences of their voters. This work explores to what extent party preferences and ideological proximity on the two main dimensions of political competition in Spain affect voters' coalition preferences. Using survey data from 2009, we find that voters' coalition preferences are greatly affected by ideological proximity, especially on the left-right axis, whereas decentralisation preferences are much more salient for the supporters of regionalist parties. However, this general pattern varies depending on the coalition being assessed.
- Alexiadou N. & Lange B., **“Deflecting European Union Influence on National Education Policy-Making: The Case of the United Kingdom”**, Journal of European Integration, Volume 35, Issue 1, 2013
- Amat F., **“Party Competition and Preferences for Inter-regional Redistribution in Spain”**, South European Society and Politics, Volume 17, Issue 3, 2012.
- Bojinović Fenko A., **“Regions Up and Down; (re)Defining the Nature and Effects of the European Union Regional Agency”**, Journal of European Integration, Volume 35, Issue 1, 2013

- Brack N., **“Euroscepticism at the Supranational Level: The Case of the ‘Untidy Right’ in the European Parliament”**, Journal of Common Market Studies Special Issue 2013: *Confronting Euroscepticism*, Volume 51, Issue 1, Ιανουάριος 2013.
- De la Calle L. & Roussias N., **“How Do Spanish Independents Vote? Ideology vs. Performance”**, South European Society and Politics, Volume 17, Issue 3, 2012.
- Dinas E., **“Left and Right in the Basque Country and Catalonia: The Meaning of Ideology in a Nationalist Context”**, South European Society and Politics, Volume 17, Issue 3, 2012. Abstract: Why are the Basques and Catalans the most left-wing societies in Europe? Treating peripheral nationalism and ideology as two orthogonal dimensions, the literature to date has not yet provided a systematic theoretical account of this pattern. In an attempt to fill this gap, this paper explores how nationalism has marked the meaning of ideology in these regions. Contrary to the left, the right has been treated as the opponent of regional devolution. The findings highlight the need to revise the orthogonality assumption often made when employing these two dimensions in the study of public opinion in Catalonia and the Basque Country.
- Duff A., **“On Dealing with Euroscepticism”**, Journal of Common Market Studies Special Issue 2013: *Confronting Euroscepticism*, Volume 51, Issue 1, Ιανουάριος 2013. Abstract: The article examines if and, if so, why and how political parties opposing the European Union have thrived. It looks at the role of national parliaments and national media in failing to engage convincingly with the European dimension of politics, and asks why the forces of European federalism have been so relatively ineffective. By analyzing the tensions between national and European political parties especially in the conduct of elections to the European Parliament, the article traces the rise of the nationalist forces within the EP and assesses their impact on the legislative and other work of the institution. It concludes by proposing measures to tackle the nationalist challenge to European unification, including more differentiated forms of integration, more direct democracy, the development of federal political parties and the constitutional settlement of a federal union.
- Fernández-Albertos J. & Manzano D., **“The Lack of Partisan Conflict over the Welfare State in Spain”**, South European Society and Politics, Volume 17, Issue 3, 2012.
- Fitzgibbon J., **“Citizens against Europe? Civil Society and Eurosceptic Protest in Ireland, the United Kingdom and Denmark”**, Journal of Common Market Studies Special Issue 2013: *Confronting Euroscepticism*, Volume 51, Issue 1, Ιανουάριος 2013. Abstract: This article seeks to broaden the study of Euroscepticism by developing a basic system of analysis for investigating civil-society-based opposition to European integration. Existing studies of Euroscepticism have almost exclusively focused on examining political parties and, as a result, theoretical approaches to understanding opposition to European integration have been strongly influenced by the party-based literature. By drawing from the body of work on both party-based Euroscepticism and European civil society, this article formulates a series of hypotheses and applies them to the case studies of Ireland, the United Kingdom and Denmark. Its main conclusion is that civil-society-based Euroscepticism generally conforms to the hard/soft model of opposition to the EU, but that this Euroscepticism is drawn from a more mainstream societal base than its party equivalent. Additionally, this study argues that civil-society-based Euroscepticism can be interpreted as a form of grass-roots civic engagement with the EU that mobilizes mainly around the salience of EU-related referendums.

- Guerra S., **"Does Familiarity Breed Contempt? Determinants of Public Support for European Integration and Opposition to It before and after Accession"**, Journal of Common Market Studies Special Issue 2013: *Confronting Euroscepticism*, Volume 51, Issue 1, Ιανουάριος 2013
- Kenna M. E., **"The 'Beanpole Family': Cultural Aspects of 'the Demographic Crisis' in Greece"**, South European Society and Politics, Volume 17, Issue 4, 2012. Abstract: Falling birth rates, increased longevity, delayed inheritance, and the increased need for provision of eldercare for seniors, are well-known phenomena throughout Europe. The specific cultural aspects of these phenomena, which produce different kinds of situations in particular countries, have been less explored. The paper looks at the so-called 'demographic crisis' in Greece, as the falling birth rate has been labelled, with regard to practices that link the naming of children to the inheritance of property, and with particular reference to a Cycladic island.
- Oppermann K., **"The Politics of Avoiding Referendums on the Treaty of Lisbon"**, Journal of European Integration, Volume 35, Issue 1, 2013. Abstract: After the defeat of the Treaty Establishing a Constitution for Europe (TCE) in the French and Dutch referendums, governments across Europe had little appetite for popular votes on the Lisbon Treaty. Indeed, nine of the ten countries which were committed to (or had held) referendums on the TCE got around such votes on Lisbon. The article investigates how it was possible for governments in these nine countries to avoid putting the treaty to the people despite the precedent set by the TCE. It will be argued that three factors were crucial in this regard: first, the European-level collusion between governments; second, domestic political changes during the 'period of reflection': and third, governing strategies of depoliticising the decisions against referendums. Thus, the politics of avoiding referendums could only succeed due to the interplay between the determined agency of governments at the European and domestic levels and auspicious domestic contexts of ratification.
- Orriols L. & Balcells L., **"Party Polarisation and Spatial Voting in Spain"**, South European Society and Politics, Volume 17, Issue 3, 2012. Abstract: In this article, we examine which political issues are considered most important by the Spanish electorate. Although a variety of potentially relevant issues are available, voters are forced to summarise them in just one vote. Thus, they need to prioritise some issues over others. This article analyses which issues end up being the most important for the Spanish electorate when they decide their vote, and why some issues become more influential than others. Our hypothesis is that voters give more weight to issues that polarise the parties. The hypothesis is tested at the individual and at the aggregate level.
- Pace R., **"Growing Secularisation in a Catholic Society: The Divorce Referendum of 28 May 2011 in Malta"**, South European Society and Politics, Volume 17, Issue 4, 2012.
- Petrou M., **"Rural Immigration, Family Farm Modernisation and Reactivation of Traditional Women's Farming Tasks in Greece: Masculinities and Femininities Reconsidered"**, South European Society and Politics, Volume 17, Issue 4, 2012.
- Queralt D., **"Spatial Voting in Spain"**, South European Society and Politics, South European Society and Politics, Volume 17, Issue 3, 2012
- Sánchez-Cuenca I. & Dinas E., **"Introduction: Voters and Parties in the Spanish Political Space"**, South European Society and Politics, Volume 17, Issue 3, 2012
- Sergi Pardos-Prado, **"The Electoral Effect of Immigration Preferences and the Centre-Periphery Cleavage in Spain"**, South European Society and Politics, Volume 17, Issue 3, 2012

- Startin N. & Krouwel A., **"Euroscepticism Re-galvanized: The Consequences of the 2005 French and Dutch Rejections of the EU Constitution"**, Journal of Common Market Studies Special Issue 2013: *Confronting Euroscepticism*, Volume 51, Issue 1, Ιανουάριος 2013. Abstract: In the spring of 2005, the European Union was plunged into a state of crisis when two of the Union's founding members (France and the Netherlands) rejected the proposed EU Constitution in two separate referendums. In this article, it is argued that the 'no' votes in both countries, despite the support of mainstream political elites and the bulk of the media, should not be viewed with surprise. The article begins by examining the background debate to the referendums in both countries before considering the major issues that dominated the 'no' campaigns as well as the issues that motivated the two countries' electorates in their decisions to reject the EU Constitution. From here, the article examines the significance of the 2005 'no' votes in the current context within France and the Netherlands and argues that the clear polarization of the 'no' vote among those from socio-economically less well-off backgrounds is not only the sign of a further widening of the gap between mainstream political elites and their supporters with regard to European integration, but that in turn it is also having a significant impact at a party level in terms of the galvanization of Eurosceptic political parties – particularly the radical right. The article concludes with the argument that 2005 has contributed to the growing salience of Euroscepticism within both countries, which in the context of the crisis in the eurozone is likely to lead to further re-evaluation of the European project among political elites.
- Sundlisæter Skinner M., **"Different Varieties of Euroscepticism? Conceptualizing and Explaining Euroscepticism in Western European Non-Member States"**, Journal of Common Market Studies Special Issue 2013: *Confronting Euroscepticism*, Volume 51, Issue 1, Ιανουάριος 2013.
- Švarc J., Lažnjak J. & Perković J., **"Integration of the Western Balkan Countries and Turkey in the Framework Programmes: Some Empirical Evidence"**, Journal of European Integration, Volume 35, Issue 1, 2013. Abstract: The paper discusses results of empirical research focused on the barriers to cooperation of Western Balkan countries and Turkey (WBC&T) in EU Framework Programmes (EU FP). It reveals that WBC&T and member states of EU share a very similar pattern of barriers dominated by 'Project managing weaknesses' and 'Bureaucratic barriers of the European Commission'. However, same barriers present much greater difficulties to researchers from WBC&T due to low intensity in international research cooperation, weak mobility and specific socio-political factors like political instability and scientific inferiority. The weak participation of WBC&T in FP is an obstacle not only to integration of WBC&T into the ERA but also slows down overall cohesion process that is nowadays dependent on human capital and innovation capacities supported by research. Therefore, the balance between social cohesion policy and scientific-merit research policy should be put in place
- Taggart P. & Szczerbiak A., **"Coming in from the Cold? Euroscepticism, Government Participation and Party Positions on Europe"**, Journal of Common Market Studies Special Issue 2013: *Confronting Euroscepticism*, Volume 51, Issue 1, Ιανουάριος 2013.
- Usherwood S., Startin N., **"Euroscepticism as a Persistent Phenomenon"**, Journal of Common Market Studies Special Issue 2013: *Confronting Euroscepticism*, Volume 51, Issue 1, Ιανουάριος 2013. Abstract: In the two decades since the emergence of the European Union at Maastricht there has been a concerted attempt to build a European political space, typified by the debates on constitutionalization and democratization. Much less noticed, but no less

important, has been the mobilization of publics, interest groups and political parties against the integration process. In the light of the failure to realize the Laeken objectives, the stabilization of an anti-integration bloc in the European Parliament, recurrent 'no' votes in national referendums and the emergence of an increasingly co-ordinated movement of critical interest groups, it is argued in this article that this opposition has become embedded and persistent, at both European and national levels. This will have considerable consequences for the Union itself and the way it has chosen to largely ignore sceptical voices to date.

- Vasilopoulou S., **"Continuity and Change in the Study of Euroscepticism: Plus ça change?"**, Journal of Common Market Studies Special Issue 2013: *Confronting Euroscepticism*, Volume 51, Issue 1, Ιανουάριος 2013. Abstract: Euroscepticism has been treated as a marginal phenomenon in European Union studies. It has been portrayed as exceptional, belonging to the realm of pariah politics. This article contests this view arguing that although the term was first coined during the mid-1980s in Britain, its features were present since the early stages of integration. Pointing to its changing nature over time, it calls for a holistic approach that would examine the phenomenon beyond the study of party politics and public opinion. It urges scholars to explicitly treat Euroscepticism as an 'independent' as well as a 'dependent' variable. The next generation of Euroscepticism should be performing comparative analysis identifying and explaining different patterns of opposition to the EU, and focusing on their implications for the process of European integration, the direction of EU policy, domestic European politics and the development of EU studies.
- Weber K., **"Recalibrating Sovereignty-Related Norms: Europe, Asia and Non-Traditional Security Challenges"**, Journal of European Integration, Volume 35, Issue 1, 2013. Abstract: This paper investigates how to address non-traditional security (NTS) challenges where the principal concern is to safeguard individuals. Since unilateral action cannot effectively deal with piracy, terrorism, cross-border conflicts, etc, there is a need for multilateral responses. Yet, time and again, the insistence on non-interference in the domestic affairs of countries has proven a major obstacle. European Union members, conceptualizing sovereignty in terms of 'constitutional independence', have made some progress addressing these challenges. Although, recently, some progress has also been made in Asia Pacific, there sovereignty often is still being used as a semantic weapon. Since states not only have rights but obligations, I argue, there is a need for a careful recalibration of sovereignty-related norms that stand in the way of improved human rights. Focusing on a specific issue area within NTS challenges, the Responsibility to Protect, I illustrate how a recalibration of sovereignty-related norms might take place.
- Zielonka J., **"The International System in Europe: Westphalian Anarchy or Medieval Chaos?"**, Volume 35, Issue 1, 2013. Abstract: Outbursts of nationalism and partisan squabbles generated by the current economic and migration crisis in Europe suggest an unraveling of the integration project and a resurgence of the international anarchy associated with the Westphalian system. However, this article will show that the evolving system bears a closer resemblance to the Europe of the Middle Ages than to the Europe that followed the Treaties of Westphalia. In contemporary Europe we have overlapping authority, multiple loyalties and fuzzy borders. Conflicts are primarily about exclusion from the European core and abuse of agreed procedures rather than borders and territorial gains. Institutional forms of collective bargaining have replaced balance of power politics. Order is maintained not by the sword, but by norms cultivated by two imperial powers, the EU and the US. This medieval system is neither conflict free nor stable, but generates a pattern of international relations

fundamentally different from the old Westphalian anarchy. This article will try to comprehend the evolving pattern of cooperation and conflict in Europe and assess its implications.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- Alcidi C., Gros D., **"Why is the Greek economy collapsing? A simple tale of high multipliers and low exports"**, CEPS Commentaries, 21/12/2012 στο www.ceps.eu
- Aliboni R. **"Transatlantic perspective on the European Union and the United States in North Africa"**, Mediterranean Paper Series 2012 στο www.iai.it
- Babayan N. & Huber D., **"Motioned, Debated, Agreed? Human Rights and Democracy Promotion in International Affairs"**, Transworld Working Paper 06 στο www.iai.it
- Balfour R. & Raik K., **"Equipping the European Union for the 21st century. National diplomacies, the European External Action Service and the making of EU foreign policy"**, FIIA Report 36, 17/1/2013 στο www.epc.eu
- Balfour R. & Raik K., **"Learning to dance to the same tune? The European External Action Service and National Diplomacies"**, 17/1/2013 στο www.epc.eu
- Balfour R., **"Risky tactics and bad examples: EU enlargement decisions postponed"**, 17/12/2012, epc.eu
- Barysch K., **"A multi-tier Europe? The political consequences of the euro crisis"**, CER Briefing note, 7/12/2012 στο www.cer.org.uk
- Blockmans S., **"Between Autonomy and Dependence: The EU Legal Order under the Influence of International Organisations"**, 3/1/2013 στο www.ceps.eu
- Blockmans S., **"The EU's External Action towards the Middle East: Resolution required"** CEPS Commentaries, 7/1/201 στο www.ceps.eu
- Brady H., **"Britain's 2014 justice opt-out: Why it bodes ill for Cameron's EU strategy"**, Centre for European Reform Essay, 23/1/2013 στο www.cer.org.uk
- Colombo S., Coates-Ulrichsen K., Ghabra S., Hamid S., Ragab E., **"The GCC in The Mediterranean in light of The Arab Spring"**, Mediterranean Paper Series 2012 (The German Marshall Fund of the United States), www.iai.it
- Didier Bigo, Sergio Carrera, Ben Hayes, Nicholas Hernanz, Julien Jeandesboz, **"Justice and Home Affairs Databases and a Smart Borders System at EU External Borders: An Evaluation of Current and Forthcoming Proposals"**, CEPS Papers, 18/12/2012 στο www.ceps.eu
- Emerson M., **"Seven Hazards in Cameron's Intended European Policy"**, CEPS, 15/1/2013
- Emmanouilidis J. A., **"Steps but no roadmap towards GEMU – the results of a disappointing summit"** - Post-Summit Analysis, 17/12/2012, epc.eu
- Emmanouilidis J. A., **"Steps but no roadmap towards GEMU – the results of a disappointing summit - Post-Summit Analysis"**, 17/12/2012 στο www.epc.eu
- Esther Mot, Anikó Bíró, **"Performance of Long-Term Care Systems in Europe ENEPRI Policy Briefs"**, 17/12/2012 στο www.ceps.eu
- Francioni F. & Bakker C., **"The Transatlantic Relationship and the future Global Governance"**, Istituto di Affari Internazionali, Transworld Working paper 8, January 2013 στο www.iai.it
- Frontini A., **A battle against decline? EU defence after the European Council"**, 17/12/2012, epc.eu

- Grant C., “How can the EU influence China?”, Insight, 7/1/2013 στο www.cer.org.uk
- Gros D., “No need for a master plan from Brussels” CEPS Commentaries, 7/1/201 στο www.ceps.eu
- Gros D., “Banking Union for Europe: Risks and Challenges Externally Published, Economic Policy”, 8/1/2013, www.ceps.eu
- Gros D., “In Search of a New World Monetary Order”, 8/1/2013 στο www.ceps.eu
- Gros D., “No need for a master plan from Brussels”, CEPS, 7/1/2013 στο www.ceps.eu
- Hedman Jansson K., Huisman C. J., Lagerkvist C. J., Rabinowicz E., “Agricultural Credit Market Institutions: A Comparison of Selected European Countries Agricultural and Rural Policy”, Factor Markets Working Papers, 7/1/201 στο www.ceps.eu
- Łazowski A., “How to withdraw from the European Union? Confronting hard reality”, CEPS, 16/1/2013 στο www.ceps.eu
- Luchetta G., “Impact Assessment and the Policy Cycle in the EU” στο 10/1/2013, www.ceps.eu
- Magnus G., “Asia's fading economic miracle”, Centre for European Reform Policy brief, 11/1/2013 στο www.cer.org.uk
- Parkin J., “EU Home Affairs Agencies and the Construction of EU Internal Security”, CEPS Papers, 21/12/2012 στο www.ceps.eu
- Pascouau Y., “Human rights violations in the field of migration: a collective responsibility”, 10/12/2012, epc.eu
- Petrick M. & Kloss M., “Identifying Factor Productivity from Micro-data: The case of EU agriculture”, Working paper No 34, 10/1/2013 στο www.ceps.eu
- Risse T. & Börzel T. A., “Human Rights: The New Agenda”, Transworld Working Papers No. 7 στο www.iai.it
- Springford J., Whyte P., Tilford S., “Europe's future in an age of austerity”, CER Briefing note, 18/12/2012 στο www.cer.org.uk
- Tilford S., “Sound public finances require more than low budget deficits”, CER Insight 4/1/2013 στο www.cer.org.uk
- Tindale S., “How to expand renewable energy after 2020”, Centre for European Reform Policy brief, 7/12/2012 στο www.cer.org.uk
- Tindale S., “Time to stop the EIB's carbon subsidies”, CER Insight, 20/12/2012 στο www.cer.org.uk
- Παπαδόπουλος Θ., Τριαντόπουλος Χ., «Λίγες σκέψεις για την «συντεχνιακή» εταιρική διακυβέρνηση», Απόψεις, 30/12/2012 στο www.poleconomix.gr

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- 7/2/2013: Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης διοργανώνει συνάντηση με θέμα «**Το παρόν και το μέλλον της Πολιτικής Επιστήμης στην Ελλάδα: Θεσμικό πλαίσιο, περιεχόμενο σπουδών, τμήματα και σχολές**». Εισηγούνται εκπρόσωποι Τμημάτων Πολιτικής Επιστήμης από τα Πανεπιστήμια Αθηνών, Αριστοτέλειο, Πάντειο, Κρήτης, Πελοποννήσου και Δημοκρίτειο. Θα ακολουθήσει συζήτηση με παρεμβάσεις καθηγητών, ερευνητών και φοιτητών. Συντονίζει: ο Καθηγητής Χρήστος Λυριντζής
- 4/2/2013: Η ερευνητική μονάδα για την Ευρωπαϊκή Πολιτική και Οικονομία (ΕΜΕΠΟ) και οι εκδόσεις Θεμέλιο διοργανώνουν παρουσίαση του βιβλίου «**Έξοδος από την κρίση. Η συμβολή της έρευνας & τεχνολογίας**». Ομιλητές: Κ. Αρβανιτόπουλος (Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου, Υπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού), Α. Μητσός (Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου, πρ. Γενικός Διευθυντής Έρευνας της Ε. Επιτροπής), Γ. Σταθάκης (Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης, βουλευτής Χανίων ΣΥΡΙΖΑ), Ν. Μαραβέγιας (Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Συντονιστής ΕΜΕΠΟ, Επιμελητής του βιβλίου). Συντονιστής: Φ. Καρζής (δημοσιογράφος). Κτήριο Κωστή Παλαμά (ΕΚΠΑ).
- 30/1/2013: Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου «Η σύγχρονη εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της», το Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών διοργάνωσαν ημερίδα με θέμα «**Πόλη, εγκληματικότητα και ανασφάλεια στην εποχή της οικονομικής κρίσης**». Ομιλητές: Ι. Μιχελάκης (Πρόεδρος Ινστιτούτου Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής), Ν. Δένδιας (Υπουργός Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη), Εισηγήσεις: Γ. Καμίνης, (Δήμαρχος Αθηναίων), Χ. Ζαραφώνιτου (Καθηγήτρια Εγκληματολογίας, Διευθύντρια Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εγκληματολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο), Ι. Τσίγκανου (Διευθύντρια Ερευνών, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών), Ι. Φαρσεδάκης (Ομότιμος Καθηγητής Εγκληματολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Πρόεδρος Νομικού Τμήματος Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου), Ε. Οικονόμου (τ. Υπουργός Προστασίας του Πολίτη, Επίτιμος Αρχηγός Ελληνικής Αστυνομίας). Συντονισμός: Α. Τόλιος (δημοσιογράφος).
- 28/1/2013: Το Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων, οι Εκδόσεις Παπαζήση και το Βιβλιοπωλείο ΙΑΝΟΣ με την ευκαιρία της έκδοσης του συλλογικού τόμου Διεθνής Πολιτική Οικονομία Θεωρία, δομή και προκλήσεις της παγκόσμιας οικονομίας (επιμέλεια Αντώνης Κόντης, Χαράλαμπος Τσαρδανίδης) διοργάνωσαν συζήτηση στρογγυλής τραπέζης με θέμα: «**η Ελλάδα, η κρίση στην ευρωζώνη και το διεθνές οικονομικό σύστημα**». Συμμετέχοντες: Π. Ρουμελιώτης (Καθηγητής, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Πρόεδρος και Δ/ντης του Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων και Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. της Τράπεζας Πειραιώς), Ν. Μαραβέγιας (Καθηγητής, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και τ. Υπουργός), Γ. Σταθάκης (Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κρήτης και Βουλευτής -ΣΥΡΙΖΑ), Γ. Παγουλάτος (Καθηγητής, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών). Βιβλιοπωλείο ΙΑΝΟΣ).
- 14/1/2013: Το Εργαστήριο Μελέτης της Μετανάστευσης και Διασποράς του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών και οι Εκδόσεις Παπαζήση διοργάνωσαν παρουσίαση του βιβλίου «**Η Ελληνική Διασπορά στην**

Αυστραλία». Ομιλητές: Κ. Τσιάρας (Υφυπουργός Εξωτερικών, Αρμόδιος για θέματα Ελληνισμού της διασποράς), J. Bloomfield (Πρέσβειρα της Αυστραλίας στην Ελλάδα), I. Λαλιώτου (Επικ. Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Θεσσαλίας), Χ. Κασίμης (Καθηγητής Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών), Α. Γκολφινόπουλος (Υποψήφιος Διδάκτορας του Πανεπιστημίου Siegen -Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας), Α. Κόντης (Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών). Συντονιστής: Ν. Τάτσης (Ομ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών).

- 17/1/2013 Το ΕΛΙΑΜΕΠ, το IOBE, η Kantor, η Κίνηση Πολιτών και η Διεθνής Διαφάνεια Ελλάς, σε συνεργασία με το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών στο πλαίσιο του προγράμματος Megaron Plus διοργάνωσαν ανοιχτή συζήτηση με θέμα **«Το Εθνικό Σύστημα Υγείας πρέπει να αλλάξει, όχι να καταργηθεί, Ελλάδα: Μεταρρυθμίσεις, Ρήξεις, Τομές»**. Ομιλητές: Σ. Γερουλάνος (Καθηγητή Χειρουργικής & τ. Ιστορίας Ιατρικής, Πρόεδρο Κίνησης Πολιτών), Κ. Ευριπίδης (Διευθύνων Σύμβουλος της GENESIS Pharma), Η. Μόσιαλος (πρώην Υπουργός, Καθηγητής Πολιτικής της Υγείας στο London School of Economics), Κ. Σουλιώτης (Επίκουρος Καθηγητή Πολιτικής Υγείας στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου).
- 27/5/2013: Η Ελληνική Εταιρεία Οικονομικής Ιστορίας διοργάνωσε σεμινάρια με θέμα **«Νομισματική αστάθεια, ξένη παρέμβαση και δημοσιονομική προσαρμογή στην Ελλάδα του Σχεδίου Μάρσαλ: μια αναθεωρητική προσέγγιση»**. Ομιλητές: Α. Κακριδής (ΕΚΠΑ), Συζητητές: Μιχάλης Ψαλιδόπουλος (ΕΚΠΑ, Fletcher School/Tufts), Γιώργος Στασινόπουλος (Πάντειο Πανεπιστήμιο). στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών.
- 16/1/2013: Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία διοργάνωσε για **10η χρονιά Ημερίδα παρουσίασης μεταπτυχιακών εργασιών ειδίκευσης**. Εισηγήτριες: Ε. Τσιδεμιάδου (Η αριστερά στη Ικαρία: Διαμόρφωση και ιστορική εξέλιξη), Ι. Μαραμαθός (Η έννοια της αλλοτρίωσης στον Μαρξ: βάζοντας στο επίκεντρο τα Χειρόγραφα του 1844), Χ. Καβάγια (Η Πειρατεία και το «Κράτος» στη Σομαλία. Μια συγκρουσιακή σχέση υπό το πρίσμα πολιτικοοικονομικών και κοινωνικών μεταβολών), Ε. Καραγιάννη Ελισσάβετ (Διερεύνηση ζητημάτων φύλου και σεξουαλικότητας στο αθηναϊκό free press από την σκοπιά της Ανάλυσης Λόγου), Π. Αρβανίτης (Η ποίηση του Γιώργου Σεφέρη και του Μανώλη Αναγνωστάκη από τη σκοπιά της Ανάλυσης Λόγου), Ε. Μπεληγιάννη (Επανοικειοποίηση της έννοιας της εργασίας στις σύγχρονες αστικές κοοπερατίβες - Μια απόπειρα κριτικής προσέγγισης), Ι. Παπαϊωάννου-Μανδηλαράς (Πολιτική και ιδεολογία στο φιλμ νουαρ).